

TIKROJU KELIU

Emigracijoje daug gražių planų esame priplanavę. Apie daugelį jų esame skaitę lietuviškos spaudos skiltyse. Daug jų, deja, liko planais. Tai įvyko arba dėl to, kad tie planai neturėjo realaus gyvenimiško pagrindo, arba dėl to, kad tų planų autoriai neturėjo patvarumo, noro ir tvirtos pasiryžimo žodžius paversti darbais ir nenorėjo imtis atsakomybės už pasėkmes. Atsakomybės jausmo stoka gal ir yra viena žalingiausių mūsų ydų emigracijoje.

Kai rugsejo mėnesį Londone įvyko Europos PLB pirmininkų suvažiavimas, sukviestas judraus Vokietijos Krašto Valdybos pirmininko P. Zundės sumanymu, tada buvo padaryti planai, įpareigoję visus Europos bendruomenes. Visų žmonių ir Europos lietuvių pasididžiavimui tie planai neliko tuščiais žodžiais. Šis pirmas 1953 metų „Britanijos Lietuvis“ numeris, kaip Europos lietuvių laikraščio yra vienas tu planų įgyvendinimo įrodymas. Ir taj buvo pasiekta per gana trumpą laikotarpį. Emigracijos sąlygomis atliktas milžiniškas darbas, surištas su didele rizika. Iš D. Britanijos lietuvių pareikalauta daugiau, negu rizikos: lietuviško solidarumo, plataus bendrų reikalų supratimo ir noro glaudžiai bendradarbiauti su kaimyninių kraštų lietuviams. D. Britanijos lietuviams, ypač sunkiose sąlygose išlaikę savo laikraštį per šešis metus, yra labai prie jo prisirišę, jie juo teisečiai didžiuojasi.

Su „Britanijos Lietuvis“ reforma visos Europos kraštų bendruomenės pasiemė didelę piniginę riziką ir atsakomybę. Laikraščio padidimas iki 6 puslapių yra surištas su leidimo išlaidų padidimu. Tam kompensuoti reikia, imant priedėdį prenumeratos kainą ir, svarbiausia, reikia surasti mažiausiai 600 naujų prenumeratorių, ką solidariai įsipareigojo padaryti visos Europos lietuvių bendruomenės.

„Britanijos Lietuvis“ reforma reikia laikyti istoriniu įvykiu Europos lietuvių gyvenime. Ji neša treją naują: praturtina ir pajvairina patį laikraštį, įgalina ir mažiausioms lietuvių kolonijoms turėti savo laikraštį ir padeda pamatus glaudžiam visų Europos lietuvių bendradarbiavimui, sujungiant juos į vieną didelę šeimą. „B.L.“ sieks apimti visus Europos lietuvius ir jų įvairias veikimo sritis.

Skaitytojai kurį laiką turės lūkerėti, kol „B.L.“ pripras prie savo naujų pareigų ir įgaus daugiau patyrimo, reikalingo kiekvienam naujame darbe.

„Br. Lietuvis“ nėra vienintelis mūsų naujo Europos lietuvių darbo etapo reiškinys. Pradedant 1953 metais, mes stovime tamprus tarpusavio bendradarbiavimo slenksčiuose visose veikimo srityse. Europos lietuviams suprata, kad tik drauge veikdami šiandien galime pasiekti norimų vaisių. Dėl to, jau turime bendrą visuomeninę Europos lietuvių knygų leidyklą „BENDRIJA“, kurią sudarė Vokietijos ir D. Britanijos lietuvių Sąjungos knygų leidyklos, susijungdamos į vieną. Tuo tikimasi daugiau ir geresnių knygų išleisti ir jų daugiau išplatinti. Tuo buvo pasiektas išlaidų sumažinimas ir platinimo tinklo praplėtimas. Tuo keliu einama toliau, siekiant sudaryti vieną knygų platinimo biurą Europoje. Londone turime sąvą lietuvišką spaustuve, kuri spausdina „Br. Lietuvis“ ir dabar ji yra pajėgi atlikti visų Europos lietuvių spaudos darbus.

Per PLB pirmininkų suvažiavimą buvo padėti pamatai glaudžiam bendradarbiavimui visose srityse. Tuo keliu sparčiai einama. Toks kelias yra vienintelis tikras kelias lietuviams ne tik Europoje, bet ir kitur. Tai vienintelis tikras kelias ne tik lietuvių visuomenė, bet ir mūsų veiksniams, kurie dar ir šiandien, atrodo, tinkamai nesupranta savo paskirties emigracijoje, nesugeba nusileisti žemėn, bet kaž kodėl tebegyvena augštybėse.

Nors ir kukli VLIKo kritika visuomet yra susijusi su didesniu ar mažesniu pavojumi — būti apšauktam „antivilkininku“. Ne vienas

gal norės man tokį „titulą“ prisegti, šį straipsnį paskaitęs, bet tai būtų didelė netiesa ir skrlauda. Rašau VLIKo šalininkų paakintas ir tik gero VLIKui norėdamas. VLIKas gerai padarytų, atsikratęs įtarmo, kad kiekviena kritika eina tik iš „neprietelių“. Kiekvienas, kas yra ar buvo betkokiame valdyboje, patyrė narių kritikos per susirinkimus ar suvažiavimus. Taip ir turį būti demokratinėje santvarkoje, nes kitaip korupcija užima viršų. Visuomenė neturi progos per suvažiavimus kritikuoti VLIKo, nes jis tokį suvažiavimų ar konferencijų nedaro. Spauda mums pakiekia vienintelė priemonė nuomonei tuo reikalu pareikšti. Ir, manau, kad ne vienas lietuvis, neišskiriant ir VLIKo narių, netiki, kad VLIKas yra viskas taip, kaip turėtų būti. Tik kritika turi būti konstruktyvi, negriaunanti, pozityvi, bet ne negatyvi. Europos lietuviams siekia, kad VLIKas būtų tvirtas, veiksmingas, tobulas. Jis yra mums būtinai reikalingas organas, kuri sugrąžinti būtų gal ir lengva, bet kito pastatyti gali būti visiškai neįmanu. Gi be VLIKo Lietuvos ir lietuvių reikalai skaudžiai nukentėtų. Dėl to mums ir rūpi jo išlaikymas ir jo sutvirtinimas. Manau, kad mes turime teisę kritikuoti VLIKo veiklą, nes mes operuojame ne tuščiais žodžiais, bet pozityviai atliktais darbais, einant glaudias visų Europos lietuvių bendradarbiavimo keliu — tikroju keliu.

VLIKas remiasi nerealiu „augštesniu pradū“, bet ne visuomenės demokratiška nuomone. Daugelis VLIKo narių atstovauja buvusias garbingas, savo laiku didelį tautinį darbą atlikusias, bet dabar nei darbuojančias, nei dirbančias, partijas. Tuo tarpu, kai tuksantčiai lietuvių, susiorganizavusių į tvirtas, pastovias organizacijas tremtyje, neturi VLIKas savo balso. Todėl ir išeina, kad VLIKas šiandien nieko tikrai neatstovauja: krašte, be abejo, per tiek metų daug kas pasikeitė politinių partijų atžvilgiu ir ten nėra ta pati padėtis, kuri buvo VLIKui paliekant kraštą: tremtyje gimė naujos organizacijos, nauji susibūrimai. Tik vienas VLIKas liko nepasikeitęs ir yra atsidūręs pavojuje izoliuotis nuo visuomenės. VLIKas dėl to turėtų taip persitvarkyti, kad jis bent lietuvių emigracijai tikrai atstovautų ir turėtų su jais natūralų ryšį.

Sio straipsnio tikslas — atžymėti naują žingsnį Europos lietuvių veikloje, pradėdant Naujuosius Metus. 1953 metai bus tos naujos glaudaus bendradarbiavimo dvasioje vykstančios veiklos vystymosi ir brendimo liūdininkai. Neabejojau, kad rezultatai galėsime visi pasidžiaugti ir pasididžiuoti. Glaudų bendradarbiavimą mes suprantame ne kaip organizacijų formų suvienodinimą, veiklos ir vienodus kerpulius sukūsimą ar visų lietuvių apvilkimą vienoda uniforma. To nebuvo siekiama ir to visai nereikalinga. Lietuviai kiekviename krašte prisitaikys prie vietinių sąlygų, kurios jiems atrodys geresnės ir patogesnės. Daugelio Europos kraštų lietuviams yra susibūrę ir PLB-nes, kurios yra vienintelės organizacijos tuose kraštuose. Jos aktyviai ir rūpinasi lietuviška veikla. Tačiau, pvz., Prancūzijoje, tas pareigas atlieka veikli ir gerai susiorganizavusi Lietuvių Salpos Draugija, gi D. Britanijoje, kur PLB yra tik koordinaciniu organu tarp įvairių organizacijų, aktyvių lietuvišką veiklą daugiausia atlieka didžiausia ir stipriausia ir krosi organizacija — D. Britanijos Lietuvių Sąjunga (DBLS).

Svarbu yra vieningumas, bet ne vienodumas. Toks yra priimtinausias ir efektingiausias veiklos būdas. Neabejojama, kad jis atneš gerų rezultatų. Visam Europos lietuvių bendradarbiavimui koordinuoti PLB pirmininkų suvažiavimas pavedė prie Vokietijos Krašto Valdybos esančiam Informacijos Biurui. Šito bendradarbiavimo rezultatus įvertins ir nustatys planus ateičiai šią vasarą Vokietijoje įvyk-

stąs antrasis PLB pirmininkų suvažiavimas.

Kadangi šio straipsnio uždavinys buvo nušviesti Europos lietuvių bendradarbiavimo formas turinį, tai daugiausia ir buvo rašoma apie Europos lietuvius. Tačiau, kad užkirtus kelią bet kokiam klaidingai tų minčių interpretacijai, baigiant reikalinga pažymėti, jog Europos lietuviams neturi mažiausias intencijos izoliuotis nuo lietuvių užjūryje. Priešingai, mes manome, kad susibūrę į vieną vieneta, sudarysime pajėgus lietuvių koloniją šiame ypatingai svarbiame pasaulio kon-

tinante, esančiame arčiausiai mūsų pavergtos tėvynės. Tuo galėsime išvystyti lygesnį ir natūralesnį bendradarbiavimą su kitų kontinentu lietuviams. Tai yra mūsų karštas noras ir pasiryžimas šito siekti. Lygiai taip pat tikime, kad, būdami pajėgesni, galėsime efektingiau remti mūsų diplomatines tarnybas ir VLIKo žygius Lietuvos ir lietuvių gerovei.

Tokie yra mūsų norai, tokie yra mūsų pažadai. Mes tikime, turėsią jėgų ir ištermes juos įgyvendinti.

M. Bajorinas.

KIEKVIENAME ŽEMĖS KAMPELYJE, KUR LIETUVIS BEGYVENTŲ, JIS NIEKAD NESILIAUS KOVOJĖS UZ SAVO KRAŠTO LAISVĘ!

ZODIS PAVERGTIEMS BROLIAMS

VLIKO PIRMININKO PREL. KRUPAVIČIAUS KALBA I LIETUVA

Šiandien visas pasaulis skamba linksmais ir viltiniais Kūdikielio Jėzusa garbei himnais. Mes, pavergtosios kryžiuojamos tėvynės laisvieji vaikai, išsiklaide po visą pasaulį, toį šventės linksmybę dalyvauji neįstengiam, nes, pasilikę be tėvynės, be jos laisvės ir be savo pastogių, klaidžiojam juodom ir slegiančiam ilgų ir skęstam karčiame skunde. Mūs akys visuomet krypta į tą pusę, kur už Uralo-žemės galo po gausingą rusiškų sibirus išsklaidyti ir likusieji mūsų šventoj Lietuvos žemelėj broliai iš kruvino priešoj rankų kentėtojų vainikus ima. Jie būrių būriais, išvermingi, nepalaužiami ir dvasia bė aukingumu milžinai prie amžinybės slenkščio visa, kas brangiausia, ir kraują ir gyvybę, — Tėvynei ir Dievui aukoja. Jie bolševikų sibiruose ilgus ir kančiose gestą kaip gyvos grabnyčios. Jų kankinystės palmės virš beribių rusiškų laigų sniegynų ir vėpatinių trakais sužalavusios ir jų kraujas, rādėmis ir kovoja ir juo nusipurto. Bet ta kogeležiniams pačius išidėję, atskleidžia atpirkimo ir prisikėtimo aušrą ir artiną laisvės Kalėdas ir mums, ir Jums Lietuvoje. Mes, laisvėje atsidūrę, vedam aršią žubūtinę kovą už tėvynės laisvę, kad būlumėm Jūsų, — savo brolių, verti. Mes nešame laisvės žibintą savo brangiai tėvynei ir pilna sauja sėjame jos dievišką sėklą, iš kurios išaugs sparnuota ir audringa, jaunyste dvelkianti laisvė — tėvynei ir tautai.

Mes čia, svetimoje žemėje, Jūs ten — savojoj žemelej — gyvename vienu tvirtu nepalaužiamu tikėjimu, kad Dievas mums laisvę grąžins, jeipatys to nesukliudysime ir jei išmušus išsilaisvinimo valandai viningai ir protingai sugebėsime padaryti didelį aukingą ir milžinišką žygį, be kurio niekas ir niekad tik svetimų malone savo laisvės neatgova ir savo valstybės nesukūrė.

Jūs ten, mes čia lyg susitarę laime vergijos laikotarpį tik laikiniu reiškiniumi. Mes visi tikime, kad išlaisvinimo valanda nėra tolimai. Juntame ir tikime, kad priešoj jėgos bus palaužtos ir laisvuėj linksmai vėl pažvelgs į mūsų gyvenimo langelį. Kovai toms jėgoms palaužti mes atidavėm savo gražiausias jėgas. Laisvės kelią nuklojom tauriasių lietuvių lavonais. Dėl ko? Tik žemavertės ir niekingos tautos susigyvena su vergijos jungu. Heroiškos, kilnios ir moraliai vertingos tautos su kiekvienu pavergėju kovoja ir juo nusipurto. Bet ta kogeležiniams pačius išidėję, atskleidžia atpirkimo ir prisikėtimo aušrą ir artiną laisvės Kalėdas ir mums, ir Jums Lietuvoje. Mes, laisvėje atsidūrę, vedam aršią žubūtinę kovą už tėvynės laisvę, kad būlumėm Jūsų, — savo brolių, verti. Mes nešame laisvės žibintą savo brangiai tėvynei ir pilna sauja sėjame jos dievišką sėklą, iš kurios išaugs sparnuota ir audringa, jaunyste dvelkianti laisvė — tėvynei ir tautai.

Mes čia, svetimoje žemėje, Jūs ten, mes čia lyg susitarę laime vergijos laikotarpį tik laikiniu reiškiniumi. Mes visi tikime, kad išlaisvinimo valanda nėra tolimai. Juntame ir tikime, kad priešoj jėgos bus palaužtos ir laisvuėj linksmai vėl pažvelgs į mūsų gyvenimo langelį. Kovai toms jėgoms palaužti mes atidavėm savo gražiausias jėgas. Laisvės kelią nuklojom tauriasių lietuvių lavonais. Dėl ko? Tik žemavertės ir niekingos tautos susigyvena su vergijos jungu. Heroiškos, kilnios ir moraliai vertingos tautos su kiekvienu pavergėju kovoja ir juo nusipurto. Bet ta kogeležiniams pačius išidėję, atskleidžia atpirkimo ir prisikėtimo aušrą ir artiną laisvės Kalėdas ir mums, ir Jums Lietuvoje. Mes, laisvėje atsidūrę, vedam aršią žubūtinę kovą už tėvynės laisvę, kad būlumėm Jūsų, — savo brolių, verti. Mes nešame laisvės žibintą savo brangiai tėvynei ir pilna sauja sėjame jos dievišką sėklą, iš kurios išaugs sparnuota ir audringa, jaunyste dvelkianti laisvė — tėvynei ir tautai.

tenante, esančiame arčiausiai mūsų pavergtos tėvynės. Tuo galėsime išvystyti lygesnį ir natūralesnį bendradarbiavimą su kitų kontinentu lietuviams. Tai yra mūsų karštas noras ir pasiryžimas šito siekti. Lygiai taip pat tikime, kad, būdami pajėgesni, galėsime efektingiau remti mūsų diplomatines tarnybas ir VLIKo žygius Lietuvos ir lietuvių gerovei.

Tokie yra mūsų norai, tokie yra mūsų pažadai. Mes tikime, turėsią jėgų ir ištermes juos įgyvendinti.

M. Bajorinas.

MIRE RASYTOJAS J. SAVICKIS

1952 m., gruodžio 22 d., Pietų mi. 1929 m. pasiuntinys ir Igal. Mi-Prancūzijoje mirė žinomas lietuvių rašytojas ir diplomatas min. jį Pasaulinį karą Lietuvai atstovavo prie, Tautų S. gos, Ženevoje. Jurgis Savickis.

JURGIS SAVICKIS gimė 1890 m., gegužės 2 d. Pagausčiuose, Pirmieji jo raštai pasirodė prieš Ariogalos vals. Ginnaziją laukė karą Aušrinė. 1920 m. „Sventadi-Kaune. Pirmojo Pasaulinio karo nio sonetai“, 1924 m.— novelių rim-metu studijavo Maskvoje. 1916 m. drauge su rašytoju Seiniū Liet. vėlionis yra parašęs „Atostogos“, Komiteto pasiūstas į Skandinaviją „Truputis Afrikos“, „Kelonės“, da-organizuoti lietuviškos propagan-tuvą. Nuolat bendradarbiavo perjo-dinėje lietuvių ir kitų kraštų spaustovu Danijoje ir Norvegijoje, doje. Neseniai „Tremties“ leidykla vėliau Latvijoje ir Suomijoje. išleido jo didesnį veikalą — roma-ną „Šventoji Lietuva“.

1927 m. vėlionis buvo Užsienio Paskutiniuoku laiku Jurgis Savic-tamentų direktorium, o kiek vėliau kis gyveno Pietų Prancūzijoje, kur Kauno Valstybės Teatro direktoriu-ir mirė.

line kultūrą. Jūs turite tautos gyvybę išlaikyti, kaip vijūnas išstysiti iš priešoj užsprestų tautos sunaikini-mo spąsų.

Mums — atsidūrusiems už Lietu-ros sienų — laisvajame pasaulyje tenka atlikti tuos uždavinius, ku-rių Jūs negalite atlikti, būtent vesti lietuvišką laisvinimo politiką Vai-keių pasaulyje. Tik mes galime tai atlikti, nes turime laisvas rankas. Tą laisvę mes privalom panaudoti Lietuvai išlaisvinti. Jūs tai gerai suprantat, nes per savo įgaliotin-tas pareigas pavedėt mums — Vy-riausiajam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui. Jūs iš anos geležinės už-dangos pusės, sugeležiniuoti ver-gų pančiais, atsidėję sekat mūsų politikę ir diplomatinę laisvinimo veiklą ir jos pasekmes. Būkite tik-ri, mieli Broliai, mes, žiūrėdami į Jūsų einamuosius gausingai krau-ju apiaistytus kelius, negalime nei apstambinti, nei atimti Jūsų tautai, dami, sunkios gyvenimo naštos sie-giami, per gruodus ir kiliatis eina-me savo pareigų ir uždavinių keliu ir eisime ligi galutinio laimėjimo.

Lietuvai gana diktatūrų ir vergi-jų. Lietuva trokšta atkurti laisvą demokratišką savo valstybę. Į jos atkūrimo darbą privalo būti įjung-ta visa tauta su visais savo sluogs-niais, kurių kiekvienas turi užimti šiame darbe jam deramą vietą. Vi-nybė emigracijoje garantuoja vieny-bę Lietuvos. Dėl to ir dedame visas pastangas ir tą darbą įjungti ir aikininkus, ir darbininkus, ir inteli-gentus.

Ranka tad į ranką, pelys gi i-peį Jūs ten, mes šičia — vieningi ir nepalaužiami savo siekimuose Die-vo padedami sunklįją kovą laimė-sime.

Aušra naujos gadybės teka. Ma-sų laisvės Kalėdos ateis. Gada ir mes linksmai užtrauksime burtu su visu laisvoju pasauliu: „Link-sminkinimės ir džiaukimės, Dievui garbę duodami, giedokime“

Tokio turinio kalbą VLIKo rit-mininkas M. Krupavičius pasakė per Amerikos Balsą į Kristų 1952 metų Kalėdų švenčių progą.

LIETUVIŲ MINISTERIS PRIE ŠVENTOJO SOSTO STASYS GIRDVAINIS PAS POPIEŽIŲ

Jo Šventenybė Popiežius Pijus XII priėmė iškilmingoj audiencijoj Lietuvos Nepaprastajį Pasiuntinį ir Igaliojantį Ministrį prie Šventojo Sosto S. Girdvainį, kuris pareiškė Šventajam Tėvui Kalėdų švenčių ir Naujųjų metų linkėjimus Lietu-vos ir savo vardu.

A. + A.

Baigdama sveikti po sunkios kepenų operacijos, aprūpinta švė. Sakramentais, Strasboure, Toussaint ligoninėje, nelauktai šio mėn. 27 d. 8 val. ryto atsiskyrė su šiuo pasauliu.

Veronika BAKŠYTĖ - KARVELIENĖ
Dr. Phil.

Laidotuvės įvyko Strasboure XII 30 d. 52 m. Paldos už mirusios vėlė buvo atlaikytos Toussaint bažnyčioje. Prašydami pasimelsti už velionę šią liudną žinią praneša su giliu gedulu

Vyras, dukté ir giminės.

Šia proga Min. Girdvainis pranešė Šventajam Tėvui žinias apie lietuvių tautos prisirišimą prie katalikų Bažnyčios ir jos Galvos.

Dėkodamas už linkėjimus, Popiežius suteikė Apaštališką palaiminimą Lietuvai ir jos Ministeriui prie Šv. Sosto.

Audiencijos metu Jo Šventenybei buvo pristatytas Pasiuntinybės Sekretorius Stasys Lozoraitis junioras, kuris taip pat gavo Apaštališką palaiminimą.

LIETUVIS

CHURCHILIO PASIRALBEJIMAS SU KORESPONDENTAIS

Korespondentas priminė Churchillui, kad praėjusiais metais jis pareiškė; esą, taikos galimybės esančios visiškai geros. Ką Churchillis pasakytų apie šiuos metus? — „Tikriausiai jos nėra blogesnės kaip 1952 m.“

Ar Jūs norite savo pasiraliu pareiškimu parodyti, kad karo pavojus sumažėjo?

— „As to nepasakiau. Nevartokite žodžio „sumažėjo“, sakykite „atito lo“. Tarp tų žodžių yra didelis skirtumas, jūs tai žinote.“

— Ar jūs manote, kad sąlygos susitikimui su Stalinu yra palankesnės, negu prieš metus laiko?

— „Jūs klausiate mane to, ko as negalau pasakyti. O jei ir turėčiau ką pasakyti, tai, manau, sutiksite su manimi, kad dabar būtų labai netinkamas momentas apie tai kalbėti.“

— Jei Korėjos karas užsitęs, ar yra galimybės, kad D. Britanija atsauks savo pripažinimą komunistinei Kinijai?

— „Taj yra labai sunkus klausimas. Mes turime veikti kartu su J.A.V. ir tikėtis, kad mūsų pastabos bus išklauses. Mes turime išlaikyti vieningą ir stiprų frontą. Tai yra geriausias viltys sprendimui.“

— Ar Jūs manote, kad Rusija turi daug atominių bombų?

— „As negalau to pasakyti. Prieleidžiu, kad jie turi tam tikrą skaičių. Tačiau nereikia lyginti Rusijos su D. Britanija. Negalima jos lyginti ir su J.A.V.“

„Pavojaus svorio centras yra Europoje, palei geležinę uždangą, būtų labai apgallėtina, jei Jungtinės Tautos ir J.A. Valstybių armijos pradėtų visuotinį karą prieš Kiniją. Būtu labai apgallėtina, jei karas išsplestų.“

— Mes turime ir toliau stengtis išlaikyti savo pozicijas. Tai nereiškia, kad ateityje nebus jokio pagerėjimo. Vokietijai sako: „Medžiai neužėra iki dangaus.“

— Kiti galimi klausimai yra: prekybos santykiu tarp D. Britanijos ir J.A.V. pagyvinimas ir Amerikos pagalba Britams Malajuje.

SUSITIKIMAS SU DIPLOMUOTU GYDYTOJU

PASIKALBEJIMAS SU DR. K. VALTERIU

Dienomis, kada Londoną buvo užgulę rūkos, Notting Hill Gate požemio stotyje netikėtai sutikau galvatrukčiais skubantį Dr. Kazimierą Valterį. Jo žandai buvo įkaiję ir į mano pasisveikinimą jis tik tiek teatsakė:

— Leisk į traukinį. Negaliu nė minutės pavėluoti!.

— Bet, daktare, čia gi rūkomas vagonas! — išpėjavu skubantį, taisydamas į jo silpniausią vietą. Pagelbėjo. Jis atšoko nuo durų ir, mano laimei, tuo metu traukinio durys užsivėrė. Likome abu stotyje ir kol antrasis traukinys atėjo su žinojau ir skubėjimo priežastį: jis skubėjo Karališkan Universitetan paskutinių egzaminų laikyti.

— Ar aš galiu su Jumis drauge ten patekti, — klūstelėjau daktarui, nujausdamas, kad ten būtų labai smagu matyti Dr. Valterį prieš barzdotus medicinos išminčius virpančiomis kojomis... Jis išdildžiai permėtė mane akimis ir sako:

— Ne tik „Eritanijos Lietuvos“, bet ir „Comicu“ korespondentų į tokius rūmus neįleidžia!.. Mano nelaimėi atbildėjo traukinys ir jis, pažadėjęs po egzaminų susitikti, įsėjo į „Noin smoking“ raudoną vagoną.

Dr. Valteris savo pažadą ištesėjo: vakare mes susitikome Lietuvių Namuose. Žandai jam tebedegė ir jo akyse spindėjo džiaugsmo žiburėliai. Jis buvo pavargęs, bet jo nuotaika buvo tokią, kaip ir kiekvieno žmogaus, pasiekusio didelio laimėjimo, užbaigusio sunkų darbą.

Gali dabar mane pasveikinti, — atvirai pasisakė Dr. Valteris.

— Išlaikiau. Dabar jaučiuos, tarsi būčiau nuo pečių numetęs girnių svorį, kurį nešiojau trejis metus.

— Gal tokia progą, daktare, po alaus stiklą išgertumėm?!

— Šį vakarą galiu ir tokią kvailystę padaryti!.

— O gal ir cigarete, — pasiūliau bare Dr. Valteriu!

— Taip žemai tai dar nepuoliau. Ir mirusiam man į dantis neįsprausi šitokios smarvės, — priekaištینگai atsikirto, įsižeidęs už tokį pasiūlymą. Po antro stiklo, nuplovę nešvankų rūkymo siūlymą, paklausiau jau ištikrųjų oficialiai diplomuoto daktaro:

— Sakykite, kodėl ir kokiū būdu Jūs atvykote į šį kraštą ir kuriamėteksilės fabrike pradėjote dirbti?!

— Visa, ką su manim atsitiko, atsitiko labai netikėtai. 1948 m. pabaigoje įvyko ši nuotykinga kelionė. Tų pačių metų pavasarį į Pabaltijio Universitetą, Vokietijoje kuriame tada dirbau, atvyko iš Londono penkių profesorių komisija. Ši komisija apklausiinėjo daugelį mokslo personalo ir apie kiekvieną susirašė savo išpūdzius. Susirašė, išvažiavo ir visa nurimo. Tik po kelių mėnesių gavau per IRO pranešimą, kad Birmingham'o Universitetas kviečia mane interview. Ta

proga, žinoma, teko užpildyti visą eilę anketų ir laukti, kuo visa tai baigsis. Po kelių savaitių gavau laišką iš Britų Imperijos Universitetų Centro Sekretoriaus, kad.... sorry — planuotas interview neįvyks, nes man numatytas etatas nebuvo patvirtintas... Pradėjau rūpintis emigracija į USA, nes tuo laiku jau turėjau net 2 affidavitus iš man nepažįstamų geradarių. Ba, ūmai, spalio 4 dienos vakare, pasikviečia mane DPACCS komanderis ir sako:

— Ryt ryte turi būti Lemgo, poryt ryte skirsti į Londoną, o iš ten traukiniu vykti į Birmingham'ą, kur tave profesoriai „peregaminuos“... Viskas vyko žaibo greičiu. Numatyta rytą, aprūpintas glėbiu įvairiausių Britų Karinės Valdžios dokumentais, specialia mašina buvau nugabentas į Lemgo karinį aerodromą. Atlikęs eilę reikšmingų formalumų, sėdau į karinį lėktuvą. Su manim skrido 288 britų karininkai ir kariai. Neįėjau buvo vienam dypkui ir dar vos vos aperičiančiam liežuvi angliškai... Kitos dienos ryte jau buvau Birminghame, kur mane pasitiko pats būsimasis mano šefas prof. Squire. Jis nusivežė mane į Medicinos fakultetą, kur, po poros valandų pasikalbėjimo, pasiūlė Research Fellow vietą, su 600 svarų algą per metus, Patologijos Institute. Pirso apsigalvoti, tartis su žmona ir po dviejų savaitių duoti galutinį atsakymą. Norėdamas ištrukti iš „campų“ ir iš Vokietijos ir, norėdamas dirbti savo specialybėje, čia pat pasakiau „Yes“!

— All right — atsakė būsimasis bosas. Šį vakarą bus Senato posėdis ir šį reikalą, tikiuos, sutvarkysime. Sutvarkė. Po mėnesio buvau jau Birminghame.

— Paminėjote keista ir mirtingąjame nesuprantama titulu „Research Fellow“, kas tai per daiktas ir su kuo jį valgo?!

— Mūsų ausiai tai neįprastas titulus ir jokiame kitoje kalboje, rodos, neužtiknamas. Šių žodžių sąvokon telpa ir pasaulinio garso mokslo asmenybės ir tokia pat menki padarai, kaip ir aš. Tuo pačiu titulu besivadinas gali gauti 500 svarų ir taip pat vienu nuliu daugiau.

— Kodėl ir kuriam tikslui sugalvojote išgyti britiškąjį diplomą?!

— Tai ne mano, o mano vadovybės, kuri mane sutiko čia labai draugiškai, išmislas. Matote, tai buvo man vienintelis kelias išgyti gydytojo praktikos teises.

— Ar lietuviškas gydytojo diplomą čia nepripažįstamas?!

— Ir taip ir ne. Tie mano kolegos, kurie atvyko į šį kraštą iki 1947.4.8. padirbėję metus ligoninėje, gavo praktikos teise ir be egzaminų. Aš atvykau vėliau ir man buvo nauji nuostatai.

— Ar šie egzaminai panašūs į

tuos, kuriuos laiko svetimšaliai Amerikoje...
— Ne. Ten, atdirbus vieneris metus ligoninėje, laikomi egzaminai gydytojo praktikos teisėms įgyti. Girdėjau, kad išlaikius vienoje iš 49 valstybių, persikėlus į kitą valstybę, gali tekti laikyti iš naujo. Tiksliai į šį klausimą galė-

DR. KAZYS VALTERIS

sui atsakyti tik tada, jei praktiškai su tuo susidursiu, ty, jei kada nors pateksiu į Ameriką. Čia, D. Britanijoje, tokių egzaminų nėra. Čia arba pripažinus tavo diplomą, arba turi išgyti britiškąjį, automatiškai suteiktąjį praktikos teises visoje Britų Imperijoje. Šių teisių nustatoma tik nusikaltus gydytoju nuostatom arba... mirus. Eritiškąjį gydytojo diplomą galima gauti dviem atvejais: baigus studijas britų universitete, arba jau turint svetimšalio diplomą — atlikus prievolą 3 metų praktiką Universiteto klinikoje ir išlaikius egzaminus.

— O kaip tie egzaminai? Ar labai sunkūs? Ar galima pasinaudoti su „špargakėmis“?!

— Mano amžiuje ir dar šlubuojant angų kalboje — neįengva bus šito pasiekti. Sunkiausiai buvo toji egzaminų dalis, kuri atliekama raštu. Tik tvirtas užsispyrimas dažnai atvejis nugalėti ir nenugali nusikaltus gydytoju. O dėl špargakų, tai čia jos tiek gali pagelbėti, kiek mirusiam paties cigaretės dūmas. — atsikirto daktaras Valteris, su panieka žiūrėdamas į mano leidžiamus dūmų rutuliukus.

— Kaip atrodo egzaminatoriai?!

— Nors ir „kieti“, bet jie nepaprastai mandagūs, ramūs ir užsigrūdine kantrybe.

— Kokia, apskritai, Jūsų nuomone apie anglų gydytojus?!

— Nuolat susidurdamas su anglų gydytojais, mokydamas anglų studentus medikus ir pats pabuvęs „studentu“ — galiu vispusiškai vertinti britų gydytojus. Negalėčiau ju dievinti, bet juo labiau niekinti, kaip kai kurie tautiečiai linkę daryti. Kiekvename krašte yra įvairios

kokybės gydytojų. Čia gydytojų paruošimo lygis augstas, studijų sąlygos puikiausios ir egzaminai „kieti“. Bet... jei kas, gavęs diplomą, nestudijuoja toliau, nesidomi medicinos mokslo pažanga — iš jo nauda sergančiam bus menka...
— Kokių turite planų ateičiai?!

— Kiekviena diena atneša kitus planus... Emigruoti? Išskoti geriau apmokamos tarnybos šime krašte? Pasilikti Universitete ir išgyti vieną kitą laipsnį?!

— O kuris šių planų arčiau širdelės?!

— Jei būčiau viengungis, nebabejotinau likčiau Universitete. Bet su šėšiu asmenų šeima iš tokios algos ilgai neišlaikys. Ypač kai šiuo metu ir skolos slegia... Vieni egzaminai ir su įais susiję reikalai kaštavę per šimtą svarų, kuriuos paskolino geros valios tautiečiai.

— Ar sutinkate ir blogos valios tautiečių?!

— Sunku spręsti apie valios kokybę, bet, kai pas vieną tautietį, turintį „pančiakoję“ keletą šimtelį, paprasčiau paskolinti nors 25 svarus, tai sąlygos turės... 20%. Suprantama, kad jis turėjo labai gerus norus — papildyti savo „pančiaką“, bet ir aš nevisada baliu su tikti su gera valia...
— Jei versitės privačia praktika, ar galėčiau pas Jus dabar užsiregistruoti?!

— I nemokamo gydymo (National Health Service) schemą nenoriu įsijungti, nes tam reikėtų pašvesti visą laiką ir mesti savo — patalogo — specialybę. Gaila skirti su Universitetu, nors ir skulptai atlyginančių. Iš jo išeiti lengva, bet ten grįžti... labai sunku. Na, o, pagaliau iš vienos praktikos neišgyvensi. Viena, kad angliai neis pas foreignerį, o savieji nepasitiks. Juk sakoma, kad „savųjų tarpe pranašu nebūsi“... Jei yra tiek daug tautiečių, nestojančių ir savo Sąjungoje, juo labiau neis pas savo gydytoja...
— Diploma gavote, bet šiuo klausimu, man atrodo, esate, pone daktare, labai pesimistiškai nusiteikęs...
— Visiškai ne! — pertraukė gydytojas Valteris. — Lietuvis, kuris nenori jungtis prie lietuviškos organizacijos, jis niekad neis pas savo tautietį kalvį. Lietuvis, kuris nepriklauso savo Sąjungai, jis neis ir pas savo gydytoja. Kai visi priklausys savo Sąjungai — bus ženklas, kad jie eis ir pas savo gydytoja! — šypsodamasis baigė Dr. Valteris šį pripuolamą pasikalbėjimą apie jojo neseniai išgytą britų gydytojo diplomą, įgalinantį jam gydytojo praktika verstis visoje Britų Imperijoje, kolonijose ir dominijose.

Er Debikonis

PADĖKA

DBLS Nottinghamo skyriaus valdyba nuosirdžiai dėkoja p. Ivanuskui už stambia auką Nottinghamo vaikų eglytės reikalams.

Skyriaus Valdyba

VERTINGA KNYGA

1952 m. spalio mėn. Hollis & Carter leidykla Londone, išleido John Alexander Swettenham'o parašytą knygą „THE TRAGEDY OF THE BALTIC STATES“, 216 pusl. kainą 15 šil.

Anglų kalboje mažai yra knygų apie mūsų kraštą. Kovoje už Lietuvos valstybinio suvereniteto atstatymą, kiekvienas žodis pasakytas mūsų naudai yra sveikintinas ir naudingas. Neabejoju, kad autorius padėjo daug laiko ir rūpestio, rinkdamas gausią ir informuotąją medžiagą, ją originaliai apjodamas ir patiekdamas skaitytojams įtikinančia forma.

Reikia tikėtis, kad Baltijos tautų atstovai šiame krašte išreikš autoiriu dėkingumą už tokį didelį įnašą kovoje dėl mūsų tautų laisvės.

Įžangos žodyje autorius sako: „skiriu šią knygą tiems drausoliams, kurie dėl savo laisvės meilės paliko savo kraštus, išvykdami ir nežinomą ateitį. Pirmoji knygos dalis pavadinta „Trumpa Baltijos valstybių istorija nuo 1917 m. iki jų įjungimo į Sovietų Sąjungą 1940 m.“ Šioje dalyje yra aprašomos mūsų ir kaimynų kovos dėl nepriklausomybės, paminimos svarbesnės valstybinio gyvenimo kūrimo datos, Vilniaus ir Klaipėdos klausimai.

Nepriklausomybės praradimui autorius skiria daug vietos ir duoda labai daug dokumentinės medžiagos.

Antroji knygos dalis pavadinta: „Ekonominis ir socialinis Baltijos valstybių išsivystymas politinės nepriklausomybės metais.“ Čia autorius pateikia žinių apie tų kraštų žemės ūkio produkciją, eksportą. Kalbėdamas apie gyvenimo lygį, švietimą, sveikatos draudimą, autorius naudoja senesnių leidinių; Colin Clark: The Conditions of Economic Progress“ ir mums jau gerai žinomo E.J. Harrisono „Lithuanians Fight for Freedom“.

pavaizduoti rusų ir vokiečių okupacijas. Planingai pradeda rinkiminius komedijomis, žemės reformą, nusavinimais, bolševikų planavimais“ ir baigia jų idealogijos, moralės, pažiūrų ir auklėjimų ir mokslo, negrindimu. Pereidamas prie vokiečių okupacijos pažymi, kad vokiečių atėjimas buvo palengvintas Baltijos partizanų, kurie, ypač Lietuvoje sudavė rusams skaudžių smūgių. Paminima mūsų laikinąjį vyriausybę ir gyventojų parodytą simpatiją vokiečių kariuomenei, kurią netrukus pakeitė civilinė valdžia su savo germanizacijos politika, rekvizavimais, įvairiais mobilizacijų planais, koncentracijos stovyklomis ir masiniais žudymais.

Ketvirtoje - paskutinėje knygos dalyje Mr. Swettenham rašo apie baltų tremtinių gyvenimą Vokietijos stovyklose, emigraciją, liekančius Vokietijoje ir jų problemas. Autorius šios problemos yra artimos, nes jis, yra dirbes, kaip Britų Kontrolės Komisijos Vokietijoje, narys.

Kalbėdamas apie pabėgėlių ateitį, gėrisi Švedijos elgesiu su ten esančiais pabėgėliais ir sako, kad geriausia būtų, jei pabėgėlius priėmusios valstybės įjungtų juos besąlyginai į savo gyvenimą, be jokių suvaržymų ar apribojimų.

Savo knyga Mr. Swettenham baigia Patrick'o Henry žodžiais: O jau man duok arba mirtį, arba laisvę. „Po tų visų kančių, kurias tie žmonės pakėlė, — priduria autorius — turime stengtis, kad jiems būtų pasiūlyta-Laisvė.“

A. Pužauskas

Alg. Mackus, spaudoje daugiau žinomas Pagėgio slapyvardžiu, atidavė Nemuno leidyklai rankraščių antros savo poezijos knygos. Numatoma išleisti prieš Kalėdas. Tilps 40 eilėraščių ir bus apie 64 puslapių. Antraštė dar galutinai nenustatyta, bet daugiau apsisistojama prie „Drobiniai vaismedžiai“.

MOTERYS VERGŲ STOVYKLOSE

1951 m. JAV ir D. Britanijoje pasirodė įdomi knyga ELEVEN YEARS IN SOVIET CAMPS. Jos autorius — Elinor Lipper, gimus 1912 m. Jos tėvai — žydai. Ji su tėvais gyveno Olandijoje ir Šveicarijoje. Vėliau ji studijavo mediciną Berlyne ir Italijoje. 1937 m. ji išvyko į Sovietų Sąjungą kaip išitkinus komunistė. Eet čia netrukus buvo suimta, kalinta ir išsiųsta į koncentracijos stovyklą „perauklėjimui“.

1948 m. Elinor Lipper pavyko išvykti iš Sovietų Sąjungos ir apsigyvenus Šveicarijoje savo peryvenimus aprašė minėtoje knygoje. Iš jos realaus aprašymo galime susidaryti ir mes aiškų vaizdą gyvenimo sąlygų, į kurias pateko mūsų broliai ir seserys, išvežti į Sibiro taigas, bolševikams okupavus mūsų kraštą.

Pasinaudodamas READER'S DIGEST (July 1951) tilpusia minėtos knygos santrauka, malonius šio laikraščio skaitytojus, kviečiu atidžiai perskaityti ir susipažinti su Elinor Lipper peryvenimais sovietiškoje vergų stovyklose.

J. VARANAVIČIUS

S U E M I M A S

Pabudau. Ar tai buvo sapnas, ar tikrai kažin kas be'dė į mano kambario duris? Bet tuojau vėl pasikartojo keletą kartų: garsiai, šiurkščiai ir grąsinančiai. Staiga vyriškas balsas šūktelėjo: „Atidaryk duris!“

Skubiai užsimeciau kažin ką ant pečių. Iš baimės negalėjau surasti savo drabužių rankovių. Kodėl aš taip baisiai drebėjau? Juk aš nepadariau jokio kriminalinio nusikaltimo.

Ir vėl pasikartojo grąsinantis balsas: „Atidaryk duris!“

Į kambarį įžengė trys valdininkai. Jų uniformų ženklai rodė, kad jie yra NKVD tarnautojai, kurie priklausė sovietų politinei policijai.

Jie įtėkė man prirašytą popierio lapą, kuriame supraūtu tik kelias tarotautinius žodžius: „I s a k y m a s ... A r e š t a s.“ Šių žodžių aš buvau parbloškta.

Mes neinasinaudojome keltu, bet iš septinto aukšto skubėjau su nepažįstamais vyrais laiptais žemyn. Paskutinį kartą važiavau automobiliu Maskvos gatvėmis, kuris paslėpė mane savo viduje skubiai lėkė į nežinomą. Buvau apimta baimės. kakta buvo šlapia. Kur jie veža mane nužudyti? Jeigu aš buvau suimta už nieką, tai galėčiau būti ir sušaudyta už nieką.

Išlinoje iš kalėjimo sunkvežimio ir įžengėme į mižninišką dydžio kambariuką kalėjima. Taip prasidėjo mano pirmoji diena kalėjime. Kiekviena kalinė patekusi į Butičkų kalėjimą, pirmiausia nuvežama į kambarį, kuriame ji turi visiškai nuogai išsirengti. Moteris prižiūrietoja perleidžia savo pirštus per kalinės galvos plaukus, aužiūri ausis ir nosį, apčiupinėja pirštais burnos vidų ir apžiūri pažastis. Po to nuogas kalines suklupdo ir baigia apžiūrėjamą ginekologiniu tyrimu.

Visos sagos iš drabužių pašalinamos ir visi kišeniai bei siuėš atidžiai apjsekamos. Po to kalinėms leidžiama vėl apsirengti.

Ašėjau per kalėjimo koridorį, kuriame viešpatavo bloga pranašaujanti tyla. Vietų tinklai skyrė kalėjimo aukštus kaip apsauga išvengti galimų kalinių savizudybių. Atsivėrė geležinis durys ir aš įžengiau į kamara.

K A M E R A

Bendroji kamera moterims priminė masinius kapus. Kameros viduryje, aukštai lubose, spinksejo plika elektros lempuė, kuri degė dieną ir naktį. Ant plikų sienos akmenų, kurie buvo šlani ir apipelėję, knibždėjo masės įvairių gyvių. Viename kameros kampe grindys buvo paskendę vandenyje. Apie 70 moterų sėdėjo ant neobliuotų lentų, pakelti apie pusę jardo nuo akmeninių grindų, kurios užėmė visą kamara nuo sienos iki sienos, išskyrus mažą plotą prie pat durų. Čia nebuvo jokių antklodžių ir čiužinių. Baisus dvokimas užgniauzdavo kvėpavimą kiekvienam, kuris įžengdavo į šį kapa.

Aš nežinojau kur žengti, nes kiekvienas colis buvo užimtas pusiau apsirengusių moterų. Viena iš kalinių, kameros vyresnioji, parodė ir man vietą ant neobliuotos lentos, maždaug 16 colių pločio.

Kiekviena kalinė nuo areštavimo momento yra laikoma nuolatiniame abejotime. Nė viena negauna paaiškinimo dėl ko ji suimta ir kur ji siunčiama. Šis amžinas netikrumas kapų tyloje taip paviečia kiekvieną kalinę, kad nejuočiomis sieja ir kūną apima baimė.

Septynis ir pusė mėnesio sėdėjau įvairiose bendrose kamerose ir nė kartą nebuva pašaukta apklausiinėjimui, išskyrus vienintelį pasiteiravimą mano gimimo datos. Per šį laikotarpį aš turėjau daug laiko apsarstyti savo kelį, kuris mane atvedė į šiuos gyvų žmonių kapus.

KELIAS Į VERGIJĄ

1931 m. pradėjau studijuoti mediciną Berlyne. Studentų gyvenimas pasižymėjo politiniu gyvumu. Pirmą kartą, kai aš palikau savo gimtąją Olandiją, aš sutikau studentus, kurie entuziastiškai kalbėjo apie kraštą, kuriame jauni žmonės gėlėjo lankyti mokyklas be jokių mokesčių. Tai buvo Sovietų Sąjungai. Ir čia studijuodama pirmą kartą aš pamaciau žmogaus skurdą vienoje savivaldybės ligoninėje. Grynai jausmo reakcija dėl šio skurdo mane pastumė į komunizmą. Tuo pačiu metu nacių grėsmė su savo keršto ideologija darėsi vis pavojingesnė. Atrodė, kad galvojančioms žmonėms negalima stovėti nuošaliai. Aš istojau į „Raudonųjų Studentų Būrelį“.

Mano idealistiniai įsitikinimai apie komunizmą mane paskatino vykti 1937 m. į Sovietų Sąjungą. Čia aš dirbau du mėnesius: vienoje spaudoje leidykloje, specializuodamasi užsienio literatūroje.

Netrukus aš buvau areštuota. Nieko b'logo nebuva padarius, nei pasakius nei planavus, kas galėtų pateisinti mano areštą. Mano vienintelė kaltė buvo naivus įsitikinimas, kad Sovietų Sąjungai buvo mano idealų vykdytoja.

Savo kameroje aš iškentėjau tą patį, ką peryveno tūkstančiai nekaltu moterų. Futirkū kalėjime visuomet kalinama apie 30.000 kalinių. Bet šis yra tik vienas penkių didžiųjų Maskvos kalėjimų, kuriuose laikomi įtariami, tardymams paskirti, politiniai kaliniai. Aš susipažinau su rusėmis ir susipažinau su jų suėmimo istorijomis. Kiekvienas nau-

jas pasakojimas mane vis giliau įtikindavo, kad šie visi žmonės yra nekalti, lygiai kaip ir aš pati buvau nenusikaltus. Tačiau tartytojo akyste kiekvienas kaltinamas buvo visuomet kaltas. Jei jau kartą NKVD areštavo, tai išsigelbėjimo nėra.

Arti mūsų kameros buvo tartytojo kambarys. Sutemus girdėdavome, nuolat aukų riksmus, dejavimus ir tartytojo šlykščius kelksmazodžius.

Kartais valandėlei tartytojo kambaryste nutildavo. Tyla mus veidavo paralyzuojančiai. Po to vėl pasigirdavo aiškus, pagalbos šaukiantis nukankintos aukos riksmas. Riksmas didėdavo, kol jis virsdavo beviltišku kriokimu.

Po to vėl kažin kas įvykdavo ir mes negalėdavome girdėti. Netrukus vėl kaž koks vyriškis pradėdavo šaukti agonijoje. Nelaimingą išnešdavo iš tartytojo kambario ir jo pagalbos maldaujantis balsas kalėjimo koridoriuje virsdavo tiktai skaudžiu stanėjimu.

K A M E R O S D R A U G A I

Viena iš daugelio motinių mūsų kameroje buvo Smirnova, augšto valdžios pareigūno žmona.

Arėštavus jos vyrą, ji su trimis mažamečiais vaikais buvo išmesta iš buto į gatvę. Ji susirado skurdžią palėpę Maskvos priemiestyje. Tik po ilgo jėškiojimo jai pavyko gauti darbą vienoj pašto įstaigoje, nes niekas nenorėjo ją priimti į darbą kaip liaudies priešo žmoną. Po darbo ji skubėdavo į namus, kuriuose šešerių metų dukrelė prižiūrėdavo jos dviejų mėnesių kūdikį. Vyriausias berniukas, 14 metų amžiaus,ėjo į mokyklą.

Mažoji dukrelė dažnai klausinėdavo motiną apie savo tėvelį, gi ji pasakodavo jai sugalvotą istoriją apie kažin kokią kelionę, iš kurios netrukus turėtų sugrįžti jos tėvelis ir namus. Berniukas neklausinėdavo. Jis matė tėvų suėmimą ir jo atmintyje liko amžinai tėvo beviltiškas žvilgsnis, kai jam buvo įteiktas suėmimo įsakymas. Berniukas stovėjo prie lango ir žiūrėjo į išnykstantį toluoje automobilį su jo tėvu.

Šitas tėvo suėmimo vaizdas užbaigė šio berniuko kūdikystės dienas. Pasaulis, kuris jam atrodė pilnas grožio ir harmonijos, staiga sugriuvo. Nė vienas iš jo buvusių draugų su juo nekabėjo ir nedraurovo. Jie jį žiūrėjo su panieka kaip į liaudies priešų sūnų. Jo mivimaušias mokytojas, su kuriuo jis eilė metų buvo draugiškai susigiminauęs, dabar pasidarė formalus, šaltas ir neprieinamas. Klasėje nė vienas nenorėjo su juo drauge sėdėti. Kiekviena pertrauka jam pasidarė tikra kančia, nes jis liko visų apeistas ir nuolat jį sekė iš visų pusių nedraugiškų vaikų piktos akys.

14 metų berniukas viešuome buvo nuvertintas iki kraštutinumo. Vienintelis asmuo, kuris jį mylėjo, buvo jo motina. Pagaliau viena nektį atvyko policija suimti jo motiną. Drebdamas ir išblyškes berniukas stovėjo prieš enkavėdistus, norėdamas apginti savo motina. Bet tai nepadėjo. Nepagelbėjo ir jos mažytė dukrytė, kuri, pabudus iš miego, raudodama apsikabino savo motiną. Nepaėbėjo nė ji pati sau, kai jį desperatiškai spaudė savo kūdikį prie krutinės. Žiaurus enkavėdistai nubloškė berniuką ir mergytę į šalį, imetė rėkianti kūdikį į lopšį ir jėgą išsivedė besiblaškantią motiną į gatvę laukiantį automobilį.

(b. d.)

EUROPOS LIETUVIŲ GYVENIMAS

VOKIETIJA

Redaguoja A. Makarskas

„PAGERINIMAI“ TREMTINIAMS

Hannover - Stoecken stovyklos tremtiniai, gyvendami cementiniuose barakeliuose, be lubų ir supuvusių grindimis, be kanalizacijos, vandentiekio ir išviečių, neturėjo, išskyrus mažą kambarėlį, jokios vietos rakandams ar kurui susidėti.

Savo sumanymu ir triūsų gyven. tojai, laukiu bėgant, pasistatė, vieni daugiau, kiti prasčiau, — kaip jėgos ir lėšos leido, — prie barakų sandėliukus. Kai kas prie tų sandėliukų dar prijungė tvartukus vištomis ar kiaulėms laikyti. Visai persidėmė, stengėsi savo darbu ir sumanymu nors kiek pagerinti savo likimą, turėdami išmaitinti šeimą iš nedidelės gaunamos pašalpos.

Tas šių žmonių skurdas jau iš tolo matosi kiekvienam praėjusiu. Jį matė ir administracija, tik vieton kiek pagelbėjusi ir atsižvelgusi į būtinus reikalus, ji sumanė stovyklą aptvarkyti taip, kad skurdas nebadytų akių.

Prasidėjo stovyklos „gražinimas“. Stogai buvo naujai apdengti popieriumi, — ir tai gerai, nors lietuvių nebyla į vidų. Bet kas darosi viduje, administracija nepažvelgė. Barakėliai liko be lubų ir supuvusių grindimis. Jei lietuvių ir nebyla, tai žiema, temperatūra svyruojant ar pečiuką užkūrus, varva ir laša nuo sienų ir pastogiu.

Administracijai ypač nepatiko sandėliukai. Lėpkiro mėn. gale pareikalavo gyventojai visai paprastai per dvi savaites juos nugriauti. Kur pasidėti su malkomis, anglimis, rakandais ir gyvūnėliais, — nepasakė. Išeina, kad viską reikia pasidėti į patį ankštą kambariuką. Tiesa, toli nuo stovyklos, prie vandens griovio, leidžiama pasistatyti sandėlius ir tvartus. Bet kas iš tremtinių gali pasistatyti tokius gerus, iš plytų, su durimis ir langais, pastatus, kokius reikalauja stovyklos nuostatai?

Susibūrę gyventojai kreipėsi į advokata. Šiam pavyko tuo tarpu iškovoti atidėjimą iki pavasario. Bet pavasarį gyventojų laukia vėl tas patys — vargas ir padėtis be išeičių.

Pusė stovyklos pastatų jau gražinta netoli esančiam fabrikui. Tenai gyvena fabriko darbininkai ir gyvena visai kitaip, negu tremtiniai. Ten nėra nei stovyklų vadovų su visokiais įsakymais, grasinimais ir varginimais, nei tokių potvarkių, kaip tremtiniams. Ir darbininkai neturėjo kur savo mantos susidėti, bet jiems fabrikas davė medžiagos, iš kurios jie pristatė sandėliukų, kurie, žinoma, šauniau atrodė.

„PASVAISTĖS“ DOVANA

B. Jackevičiaus, Brooklyn, N. Y., gaidų leidykla „Pašvaistė“ Vokietijos Krašto Valdybos archyvu padovanojo apie 40 savo gaidų leidinių. Leidykla ruošiasi išleisti du naujus gaidų leidinius ir keletą knygų. Pirmuoju leidiniu išėsi iliustruota baladė „Čičinskas“. Knyga bus išleista ne teksto, bet grafikos darbų pagrindu.

BERLYNO LIETUVIAI

Patikslindami mūsų straipsni, pažymime, kad Berlyno lietuvių dvasinis globėjas, Tėvas Kipas, vokiečių tautybės, gyvenęs Lietuvoje ir gerai mokąs lietuviškai.

Paskutiniu berlyniečių atsiliepimu, vakarų Berlyne yra daugiau kaip 50 lietuvių. Jie ketina patys tiksliau pasisakyti dėl savo vargų ir neteisingo jų būklės įvertinimo spaudoje.

PRASOME KNYGŲ IR ŽURNALŲ

PLB Stuttgarto apylinkės valdyba, suprasdama didelę sovos spaudos reikšmę lietuvių išlaikyti ir lietuvių kultūrinimui skatinti, nutarė įsteigti savo biblioteką. Neturėdama tam tikslų lėšų, ji maloniai prašo visus mūsų knygų leidyklas, užjūry išėinančių žurnalų redakcijas ir pavienius asmenis padovanoti jai kuo daugiau knygų ir žurnalų, už ką ji bus labai ir labai dėkinga. Ypatingai pagėdaujamos knygos, išėjusios po karo, nes be jų labai sumažėtų bibliotekos reikšmė.

Valdyba tikisi, kad šis jos užsiimimas bus suprasdantis ir jos prašymas neliks be atgarsio. Leidinius prašome siųsti šiuo adresu: Litauisches Komitee, Stuttgart — Bad Cannstatt, Nuerenbergerstr. 184, Germany.

Valdyba

KALĖDŲ SENIS PAS HANAU LIETUVIUKUS

Gruodžio 28 d. Hanau lietuvių vaikams buvo suruošta Balfo eglutė, kurios programą sudarė ponios Br. Survilienė ir J. Damijonaitienė. Iš Schwetzingeno kuopos atvykusį Kalėdų Senį gražiai pasveikino Dalia Damijonaitytė. Po to buvo atliktas programos: vaikai pagiedojo porą kalėdinių giesmių, padainavo dainelių ir pažaidė lietuviškus žaidimus. Programai pasibaigus, atvykęs Kalėdų Senis, dr. Pemkus, išdalinė vaikams kuopos dovanas. Balfo dovanas vaikams padalino Hanau šalpos komisijos pirmininkas, A. Survila.

Vaikai turėjo daug džiaugsmo ir nenoriai išsiskyrė su Kalėdų Seniu. Iš viso buvo susirinkę ir apdovanota 44 vaikai.

Eglutėje dalyvavo daug tėvų ir svečių, jų tarpe Tėvas A. Bernatonis, kun. dr. Paškevičius, kun. Chalckas, NCWC atstovė, p. Koever ir kt.

Programai pasibaigus, nuoširdžiai žodžiais susirinkusiems padėjo apylinkės valdybos pirmininkas A. Survila, o vaikų vardu — D. Damijonaitytė.

GRAŽIOS KALĖDŲ ŠVENTĖS KUOPOSE

Wormso kuopos vyrai lietuvių labai uoliai ir gražiai pasiruošė Kūčių dienai ir Kalėdų šventėms. Kūčių diena vyrai, pasidalinę į grupes, puošė eglutę, tvarkė ir gražino salę, kiti ruošėsi virtuvėje, o likusieji valė savo gyvenamąsias patalpas.

Vakare, 18,30 val., visi vyrai susirinko į valgyklos salę, kuriam atvyko ir kun. Vaškevičius, lydimas būrio vado Lt. Smeliausko. Prieš pradedant Kūčių vakariene, Lt. Smeliauskas pasakė įžangos žodį, o po to kun. Vaškevičius jautriai prakalbėjo kuopos vyrams. Pasidalinę plotkelėmis, visi sveikino vienas kitą su šv. Kalėdomis.

Kalėdų pirmąją dieną būrio koptylėteje kun. Vaškevičius atlaikė iškilmingas pamaldas, kuriose kuopos vyrai gausiai dalyvavo.

Vakare jaukioje nuotaikoje klube buvo pasivašinta.

Kalėdų antrąją dieną Wormso būrį aplankė 4200 L.S.Co. kuopos vadas Lt. Stanislaw Kuzbicki ir kiti augštesnieji karininkai. Be to, būri aplankė amerikiečiai iš įvairių įstaičių. Šiame būryje yra vyrų, kurie jau šeštus metus Kalėdų šventės praleidžia kuopoje, ir, jų nuomone, tokių gražių Kalėdų švenčių, kaip šiais metais, jie dar niekur ne praleidė.

LPB Bonnos Apylinkės Valdyba veikia

Naujai įsteigtoji Bonnos Apylinkės nežiūrint nepalankių sąlygų ir pavienių tautiečių išimtinėm dideliai krašto plotė, pasireiškė kaip labai veikli. Kalėdų švenčių proga Apylinkės valdybė aplankė ir pavienių tautiečių, tam tikslu pasikolinusi iš ICEM automobilį, kuri Valdyba pavedė juo naudotis nemokamai.

Nemokamai gydys lietuvius

Geesthachto ligoninės gydytojas, Dr. Med. Oskar Axter, prieš Kalėdas persikėlė gyventi į Pforzheimą, nori čia užmegsti ryšius su lietuvių ir lietuvių bendruomenės vadovybe.

Dr. Axter yra vedęs lietuvių. Geesthachte su lietuvių labai gražiai sugyveno ir nori toliau bendradarbiauti su savo žmonos tautiečiais. Jis pareiškė, kad mieliai gydys nepasiturinčiuosius lietuvius Pforzheime be jokio atlyginimo.

Lietuviški namai — pavyzdys vokiečiams

„Hannoversche Presse“ gruodžio 16 d. deda Cellės apylinkėje pastatytą molinių namų atvaizdą. Juos pasistatė vienas vokiečių pabėgėlis iš Lietuvos. Belipand jam molio namus, giliai konservatyvūs Saksonijos žmonės žiūrėjo į šią statybą labai skeptiškai, manydami, kad nuo pirmojo lietaus namukas išsis. Lietuvos vokiečiai E. Bernhard betgi buvo užsispyrėlis ir aiškino, kad jis tokius namus matęs savo tėvynėje Lietuvoje ir kad jie, nežiūrint aplinkinių pajuokos, stovėsias. Laikraštis rašo, kad Bernhardas į namus įmūrijęs ir savo lietuviškosios tėvynės patyrimą.

Nedidelė, bet dailūs iš molio sulipinti namai stovi, pakelia visas aušras, lietuvių ir sniegą, o apylinkės žmonės pagarbiai į juos žiūri. Kiti pabėgėliai irgi ketina statyti sau tokiu būdu pastoges.

SVEČIAS IŠ ŽENEVOS

Vokietijos Krašto Valdyboje atsilankė UNO Augštojo Komisarą Pabėgėlių Reikalams įstaigos Ženevoje Ekonominis Tarėjas, Gilbert Jaeger, ir ilgame pasikalbėjime su Krašto Valdybos pirmininku, p. Pr. Zundė, aptarė lietuvių tremtinių reikalus.

Ponas G. Jeger pirmoje eilėje informavosi apie lietuvių tremtinių būklę, su klijūmis, kurių nevyksta nugalėti, kuriantis vokiečių ūkyje ir visomis lietuvių tautinės grupės Vokietijoje problemomis. Ponas G. Jaeger taip pat buvo supažindintas su Krašto Valdybos veikla ir su lietuvių bendruomenės organizacija.

Svečias labai susidomėjo Krašto Valdybos pastangomis perkelti tautiečius iš ekonomikai nepajėgesniųjų Vokietijos kraštų į ekonomikai stipresnius ir geografiniai palankesnius kraštus. Jis pažadėjo šią prblemą išgvildinti Bonoje su Vokietijos federalinės vyriausybės atstovais ir pranešė apie padėtį Augštajam Komisarui Ženevoje.

Tremtinių banko teikiamų pasakojimų reikalų svečias painformavo, kad iki šiol bankui yra paduota apie 5.000 tremtinių prašymų. Nors šiuo metu visų prašymų negalima būtų patenkinti, yra tačiau numatoma, kad bus surasta lėšų visiems prašymams patenkinti, žinoma, kiek jie pasirodys iš esmės verti patenkintomi.

Lietuvių gimnazijos statybos reikalų p. Jaeger pažadėjo savo paramą. Jis įsiekėsi būdų pagelbėti ir apskritai šį Krašto Valdybos sumanymą remti ir prašysias Vokietijos vyriausybės paramos.

Pokalbyje buvo paliesti tremtinių svarbūs Augštojo Komisarą fondu lėšų panaudojimo tremtinių reikalams klausimai. Buvo aptarta, pavyzdžiui, Fondo fondo lėšų dalies panaudojimas lietuvių tremtinių grupės Vokietijoje reikalams. Ponas Jaeger manė, kad tam tikslių lėšų iš minėto fondo gal ir galima būtų gauti, tik kuri nors Amerikos visuomeninė organizacija (tax free — atleista nuo mokesčių) turėtų pateikti finansinį projektą.

Pokalbis praėjo labai nuoširdžiai nuotaikoje. Svečias buvo kukliai pavaišintas kava.

LIŪDNOS KALĖDŲ ŠVENTĖS

Gautingo sanatorijoje besigydančios lietuvių šventės praleido prisilgėtoje nuotaikoje. Nors prieš šventės amerikiečių moterų klubas Muenchene ir krikščioniškos šalpos organizacijos apdovanojo ligonius kukliomis dovanėlėmis, nors buvo suvaidintas vokiečių kalba kalėdinis vaidelis ir labai kuklia piniginę paramą prsiuntė BALFas, tačiau ligoninių tarpe buvo jaučiama prisilgta nuotaika. Anksčiau daugelis ligonių šventės praleisdavo savųjų tarpe, šiais metais, nors ligoninės administracija ir leido atostogų, bet niekas jomis negalėjo pasinaudoti, neturėdami pinigų kelionės išlaidoms.

MIRĖ VEIKLUS LIETUVIS

Šveicarijoje, Wallenstadberg sanatorijoje mirė Lietuvos Aviacijos kapitonas Mečys Bražaitis. Kurį laiką vėlionis gydėsi Gautingo Sanatorijoje ir per trumpą laiką savo veikla padaręs daug geru ligoniams. Čia gyvendamas jis buvo apylinkės pirmininku, suorganizavo bažnytinį chorą, išplėtė šalpa, užmegzdamas ryšius su Darbo Kuopų vyrais ir kitais asmenimis.

Vėlionis buvo taurus lietuvis patriotas ir gilius katalikas, sugebėjęs suderinti patriotiškumą su tikėjimu. Liūdėjo ligonis, kai vėlionis išvyko Šveicarijā, dar daugiau liūdi, sužinoję apie jo staigią mirtį.

Už a.a. Mečio vėlė kun. A. Micas atlaikė pamaldas, kuriose dalyvavo skaitlingas būrys lietuvių.

M. Musteikis

Kalėdos Varello senelių prieglaudoje

Šiemet Varello prielaudoje gyvenantiems lietuviams seneliams Kalėdos nebuvo „sausos“. Vokietijos Krašto Valdybos, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus ir Kap. Berento vadovaujamos lietuvių sargybų kuopos rūpesčiu seneliai gavo Kalėdoms 92 kg. cukraus, iš LRK 350 DM pinigais ir iš lietuvių sargybų kuopos Kaiserslauterne 313 DM.

Tokiu būdu švenčių proga seneliams galėjo būti suruoštas bendras pobūvis, ir šie asmenys, kurie ilgį šiol nėra likę abejingi lietuvių bendruomenės ir mūsų tautos reikalams, galėjo būti švenčių proga atžymėti suteikiant jiems nors nedidelį džiaugsmą.

Sveikinimai Kalėdų švenčių proga

Vokietijos Krašto Valdyba gavo iš savo tautiečių, apylinkių valdybų ir seniūnijų, lietuviškų institucijų bei pavienių asmenų daugybę nuoširdžiausių sveikinimų. Sveikinimus atsiantiė ir Vokietijos augsti valdininkai, parlamento nariai, mokslininkai ir visuomeninkai. Nuoširdžius sveikinimus taip pat atsiantiė kitų tautybių bendruomenių vadovybės.

PRANCUZIJA

MIRĖ DR. V. KARVELIENĖ

Gruodžio 27 d. Prancūzijoje, Strasburgo mieste, mirė ir ten pat gruodžio 30 d. palaidota žymi lietuvių vi suomenės, ypač katalikių moterų, veikėja Dr. V. Karvelienė, Vliko ir Vykd. Tarybos nario Dr. Karvelio žmona, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus vyriausiosios valdybos vicepirmininkė ir moterų sekcijos pirmininkė

Darbo Lietuvių Sąjunga Paryžiuje, gausiame p.m. gruodžio 20 d. susirinkime, išsirinko naują valdybą. Pagal balsų daugumą valdybą išrinkti: J. Masiulis, Baranauskas, Gravelis. Kandidatais — Dobužinskas, Redekaitė, Zubrys. Revizijos komisija — Einingas, Kurėnas ir Vaiciekauškas. Susirinkimui pirmininkavo Z. Zuprys, sekretoriavo — Einingas.

Narių susirinkimas patvirtino senosios valdybos įvykdytus perversimus „Darpo Rankų“ žurnalo ir taip pat valdybos padarytus sprendimus, sankcijonuojuant kai kurių narių veiklą.

Už ilgą darbą, nesigailint pastangų ir sveikatos Visuotinis Susirinkimas nuoširdžiai padėkojo energingam buv. pirmininkui Juozui Kusnecovui, kuris dėl plaučių ligos turėjęs išvykti ilgesniam laikui sanatorijon.

Darbo Lietuvių Sąjunga buvo įsteigta specialiai darbininkų profes. reikalams ginti ir lietuviškai kultūrai ir minčiai darbininkų tarpe palaikyti ir puoselėti.

Savo tarpe darbo žmonės lengviau suranda bendrą kalbą, geriau atjaučia lietuviškuosius reikalus. DLS-ga yra prisiglaudusi prie CFTC — Prancūzijos Krikščioniškųjų Sindikatų Konfederacijos, kurioje ji sudaro autonominę lietuvių tautinę sekciją. Panašiai yra susijungę ir visi kiti pavergtųjų tautų darbininkai, gyvenę Prancūzijoje.

Ši lietuvių darbininkų organizacija artimai bendradarbiauja su Lietuvos Šalpos Draugija Prancūzijoje ir palaiko jos veiklą, kaip vienintelės bendro pobūdžio lietuviškos organizacijos Prancūzijoje, kurion telpa beveik visi šiam krašte gyvenantys lietuvių. Tokio nusistatymo yra visos Paryžiuje veikiančios lietuvių sąjungos, draugijos, sambūriai, draugovės, sąjūdžiai.

STUDENTŲ SEKCIJOS SUSIRINKIMAS

Gruodžio 20 d. Lietuvių Šalpos Draugijos Studentų Sekcijos susirinkime Dr. S. A. Bačkis skaitė pasakaitą apie „Lietuvių Tautos dvasinį veidą“. Ši plati ir įdomi tema buvo iškėlus platėnes diskusijas, de ja, dėl laiko stokos nebuvo galimybės įvairių minčių ir idėjų išsamiai aptarti.

Susirinkimui pirmininkavo Antanas Michelevičius. Sekretoriavo senėiai iš Kanados atvykusi Paryžių muzikos studijoms pagilinti pianistė Matukaitė.

Diskusijoje dalyvavo kun. Dr. Juzevičius, Mazionis, Švirnickas, Venckus, Masiulis.

SMUKININKĖS ELENOS KUPREVIČIŪTĖS KONCERTAS PARYŽIUJE

Gruodžio 22 d. lietuvių — smuikininkė Elena Kuprevičiūtė koncertavo Champs Elysees Operoje. Šį kartą mūsų didžioji virtuozė grėjo du dalykus su simfoniniu Colonne orkestru. Du Bacho koncertus ji viena išpildė smuiku solo, akomponuojant orkestrui. Be to dueto grojo su smuikininku Jacques Dejean, pritariant orkestrui.

Didžiulė operos salė buvo perpildyta klausytojų. Jų tarpe ir keliolika lietuvių. Kuprevičiūtės vardas plakatuose buvo paskelbtas pirmoje vietoje, o išleptina paryziečių visuomenė triukšmingais plojimais atidavė mūsų smuikininkei tinkamą ir pelnytą pagarbą tikrajam talentui.

Elenos Kuprevičiūtės triumfą šį kartą buvo, tarsi, šviesi kalėdinė žvaigždutė Paryžiuje gyvenantiems lietuviams, tarsi geras vilties žen-

las mūsų tautiniam pasididžiavimui, ugnelė mūsų veiklai kurstyti.

Jūsų korespondentui, ne muzikos specialistui, būtų sunku perduoti tikrąjį koncerto kritiką ir vertinimą. Vėliau, surinkus muzikos kritikų atsiliepimus, pasistengsiu „Britanijos Lietuvis“ skaitytojams pateikti.

Lietuviai gražiai pagerbė savo tautietę: gėlių stirtose buvo kukli Lietuvos Šalpos Draugijos padėka — rožių puokštė.

Koncertui dirigavo ir londoniškiams tikriausiai pažįstamas kompozitorus r dirigentas Arthur Goldschmidt.

Smuikininkė E. Kuprevičiūtė Kalėdoms buvo išvykusi Šveicarijā, iš kur po kelių dienų grįžta vėl į Paryžiu.

E. Kuprevičiūtė principiniai yra sutikusi priimti DBLS Centro Valdybos kvietimą š.m. kovo mėn. atvykti koncertui į Londoną.

J. Masiulis.

Paryžiaus lietuviams Bernelių — Vidurnakčio šv. Mišias šiais metais laikė kun. dr. Juzevičius, dalyvaujant skaitlingam būriui paryziečių. Mišioms giedojo Paryžiaus lietuvių choras.

Jau nas skulptorius Antanas Mozėys, gyvenęs Paryžiuje, gruodžio 12 d., dalyvaujant skaitlingam rinktinii svečių būriui, supažindino su savo atliktais kūriniais Laono šv. Marcel Bažnyčioje.

SVEICARIJA

Zurichas. Šveicarijos LB Valdybai pavyko gauti iš valdžios leidimų praveisti viešą rinkliavą ligonių šalpos tikslu. Siurinkti pinigai yra siuntinėjami įvairiose ligoninėse ir sanatorijose gulintiems ligoniams. Kalėdų proga jie buvo apdovanoji saldžiais siuntinukais.

Š-jos LB Valdyba kreipėsi į įvairias šveicarių firmas, prašydama jų materialines paramos Vokietijoje esantiems lietuviams ir mokykloms. Ir šis žygis nebuvo veltui. Kelios firmos yra atsiuntusios maisto produktų. Kitos yra pažadėjusios prisidėti prie šelpimo kitos organizacijos nori savo paramą siųsti tiesiog Vasario 16 gimnazijai į Diepholzę.

Zuricho apylinkės lietuvių susirinka kas mėnesi pirmąjį šeštadienį bendram pobūviui. Šių pobūvių metu yra skaitomi referatai apie Lietuvos istoriją, geografiją ir lietuvių tautą.

Gruodžio 24 d. Zuricho lietuvių suruošė bendras Kūčias. Susirinko 15 lietuvių. Pasivašinta skaniais kūčių valgiais. Netruko nei lietuviško kisieliaus bei šližikų. Kūčių vakariene atdarė Valdybos sekretorius atkalbėjo maldą, kurioje prisiminta kenčianti tėvynė ir sunkius vergovės pančius nešą tautiečiai.

Bernas. Berne šiuo metu gyvena tik 10 lietuvių.

Beto Berne yra lietuviškai kalbančių Lietuvoje gyvenusių šveicarių, kurie maloniai prisimena mūsų tėvynę ir gyvai domisi jos reikalais.

Lietuviai įsikūrė neblogai. Keltas čia jų gyvena jau prieš karą. Todėl jų materialinė būklė žymiai geresnė negu atvykusių po šio karo. Didžiausia problema yra gauti darbą. Valdžios potvarkiai daro daug sunkumų, nes darbo galimybės Šveicarijoje dėl krašto gamtinių sąlygų yra labai ribotos, o gyventojų skaičiuvi augant, jų darbo aprūpinimo klausimas darosi labai opus. Tuo sunkiau yra užsieniečiui. Nežiūrint tų visų sunkumų gydytojai dirba savo profesijoj. Lietuviai sugyvena gražiai. Kartą į mėnesį susirinkama aptarti lietuviškų reikalių. Nutarta prisidėti prie Vasario 16 d. Gimnazijos išlaikymo. 9 lietuvių su-tiko metų laikotarpyje kas mėnesi mokėti po 5 fr. Linkime, kad Berne lietuviai ir toliau pasilikyti jautrus ir duosnius tautiniams interesams.

Lietuvių rašomosios kalbos žodynas. Jau išėjo iš spaudos lietuvių rašomosios kalbos žodyno trečiojo tomo pirmas sąsiuvinis, sudaromas prof. M. Niedermann, prof. A. Senno ir prof. A. Salio. Žodyną leidžia Carl Wintorio leidyklai Heidelberg.

Linkime, kad didžiai nusipelnusiam lietuvių bičiuliui, Neohatelio universiteto garbės profesoriui p. Niedermannui būtų leista sulaukti tos dienos, kai, išeis paskutinis žodyno sąsiuvinis

E. Vaitkevičiūtė, prieš kurį laiką baigusi Zueriko universiteto odontologijos fakultetą, apgynė disertaciją ir gavo odontologijos daktarės (dr. med. dent.) titulą. Dr. Vaitkevičiūtė dirba mokyklų dantų klinikoje Zueriche — Oerlikone. Laisvu laiku ji veikia dalyvauja lietuvių visuomeniniame gyvenime ir yra SvLB valdybos vicepirmininkė.

Gimnazijai remti būrelis. Šveicarijoje susidarė būrelis tautiečių, kurie pasižadėjo ištisus metus kas mėnesį aukoti po 5 fr. Vasario 16 Gimnazijai Diepholze išlaikyti. Būrelių priklauso: J. Audenis, Dr. V. Dargužas, E. Garbačiauskienė, S. Garbačiauskas, E. Gerutienė, Dr. A. Gerutis, J. Giedrys, J. Gilis, inž. A. Igoris, J. Jakaitis, L. Kemeklytė, Dr. A. Kušlys, O. ir V. Linderiai, A. Paulaitis, Dr. P. Radvila, inž. J. Stankus, Dr. E. Vaitkevičiūtė ir S. Vaitkevičius.

Nauji gimnazijos rėmėjai maloniai kviečiami prisidėti ir apie tai painformuoti valdybą. Aukas galima įmokėti pašto perlaide: A. Paulaitis, Zuerich, Postcheck VIII 45823. Antroje atkarpos pusėje būtina pažymėti, kad pinigai skiriami gimnazijai.

„Lietuvių pašas“. Lietuvių Tautos Fondo rinkliavos komisija Šveicarijoje praneša, kad ji yra gavusi iš Tautos Fondo centro Vokietijoje „Lietuvių Pasas“ ir ženkliavos. Pasas su kieta viršeliu kainuoja Fr. 2.—, su minkštu viršeliu Fr. 1.—. Ženklių galima gauti po Fr. 1.—, 2.—, 5.—, 10.— ir 20.—. Kadangi komisija už pasus ir ženkliavos turi vesti atskaitai, tai ji gali juos atsiųsti tikiai gavusi iš Bendruomenės pinigų. Siųsti Postcheck VIII 36642, Kommission des Litauischen Hilfs — Fonds, Zuerich. Kiekvieno tautiečio pareiga yra įsigyti „Lietuvių Pasą“ ir savo auka prisidėti prie Tautos Fondo, kurio lėšos naudojamos Lietuvos laisvinimo darbui.

BELGIJA

Mažėjant Belgijos lietuvių skaičiui, mažėja ir lietuvių pamaldų lankytojai. Naujųjų Metų šventėje, lietuvių kapelonui susitarus su Tilleur (Lieže) parap. klebonu, lietuviškos pamaldos įvyko kartu su belgiais. Lietuvių kapelonui laikant visiems pamaldas, lietuviai sugiedojo keletą kalėdinių giesmių lietuviškai. Dar niekad negirdėtos svetimos tautos giesmės vietinios belgus gražiai paveikė, taip kad jų klebonas išsitarė „gaila, kad mes nemokame taip melstis. Jūs, tremtiniai, išmokykite mus kaip garbinti bažnyčioje Dievą“.

Po pamaldų belgų chorvedys pakvietė kelis giedoti parapijos chore.

Gražioji Lietuviškos vestuvės Lieže. Per Kalėdas priėmė moterystės sakramentą Pranas Zalimaitis ir Janina Pauliukonytė. Piršliavo Pr. Sekmokas ir U. Sirvenė. Pamergės suotuoktuvėms asistavo tautiškais drabužiais. Šiai lietuviškai šeimai linkime saulėtos ateities.

Vasario 8 d. Lieže įvyks BLB Krašto Valdybos rinkimai. Pagal perreformatuos BLB nuostatus, valdybą sudarys trys išrinkti iš trijų apylinkių atstovai: 1—Lieže, 2—Limburgo ir 3—Liuvono-Volonijos. Volonijos lietuviai, susirinkę Charle-roi, sausio 4 d. savo mandatą per-vedė gausiau apgyventoms lietuvių apylinkėms, todėl visa Krašto Valdyba bus sudaryta iš Liuvono, Lieže ir Limburgo tautiečių. Apylinkių atstovų rinkimai įvyks: Sausio 18 d. Lieže-Tilleur, Sausio 25 d. Zwartberge; Vasario 1 d. Eisdene. „GS“ praneš išsamiau.

Jau galima gauti Vokietijos Krašto Valdybos naujai išleistą pulk. Petruičio knygą — „Kaip jie mus susaudė“. Knygos kaina 9 šil. Kreiptis — pas DBLS spaudos platintoją Dainorą Daunoraitę, 49, Thornton Ave. London, W.4. Spaudos platintojams knyga išsiunčiama, nurodžius egzmpl. skaičių.

Mūsų gyvenimas

KALEDŲ EGLAITĖ BRADFORDE

Bradforde vaikai gruodžio 27 d. turėjo malonią ir jaukią šventę, kai su savo tėveliais susirinko Šv. Patriko salėje.

Vaikų buvo arti penkiasdešimties. Ir tai įvairaus amžiaus — nuo dviejų iki ketiolikos metų. Kol scena dar nebuvo atidaryta, vaikus ir jų tėvelius Kalėdų švenčių proga pasveikino kun. J. Kuzmickis, pabrėždamas, kad bažnytinis komitetas šiais metais bendradarbiau su skautais, rengiant šią eglaitę.

Po to uždanga pasikėlė ir mažieji žiūrovi pamatė 1 v. senos vaizdėlį „Kalėdų Naktį“. Gražiai motiną suvaidino R. Sinkevičiūtė, o jos vaikus — Just. Eavarskis ir I. Polikauskaitė. Komjaunuolių vykusiai pavaizdavo Rim. Daržinskas. Kalėdų Senelį buvo Sig. Kazlauskas. Ypač visiems žiūrovams patiko sniegulių — Kalėdų Senelio palydovų — šokis, kurį parengė Z. Daržinskaitė. Jaunieji vaidintojai parodė, kad galima gražiai pasirodyti jei tik darniai ir drausmingai dirbama bei organizuojamasi. Scenos vaizdėlį režisavo skautų vadovas J. Bružinskas.

Po vaidinimo scenoje atsirado gražiai papuotė eglaitė, o šalia jos su maišu dovanų Kalėdų Senelis (V. Ignaitis). Jis papasakojo apie Kalėdas, apie Lietuvą, priminė ten pasilikusius ir su vaikais, J. Juškai skambinant pianinu, sugiedojė kelias kalėdines giesmes ir padainavo keilias daineles. Pasukimo vaikai ėjo pas Senelį ir sceną, deklamavo eilėraščius, pasakojo apie savo gyvenimą ir su džiaugsmu ėmė dovanų maišelį. Po dovanų padalinimo tėvų ir mokytojų vardu kalbėjo J. Varanavičius, pabrėždamas reikala, rūpinintis vaikų tautiniu auklėjimu.

Prie vaikų šventės rengimo nuosirdžiai prisidėjo skautai su savo vadovu ir bažn. komiteto pirm. Z. Žilionis su nariais. Eglaitės metu padaryta rinkliava išlaidoms parengti parodė tėvų dosnumą, kai buvo suaukota £2/14/8. Po vaikų eglutės, kuri buvo baigta vaikų žaidimais ir dainomis, suaugusieji prie alučio pasidalino švenčių išpuzdžiais ir pašokę.

j. k.

MAŽŪJŲ IR SUAUGUSIŲJŲ EGLUTĖ WOLVERHAMPTONE

Kalėdų švenčių proga, trečiąją dieną DBLS Wolverhamptono Skyriaus Valdybos pastangomis buvo suruošta George Holtelyje eglutė mažiems wolverhamptoniečiams lietuviams.

Atidarymo žodį tarė skyriaus pirmininkas K. Žukauskas, kvėsdamas vaikučius kantriai laukti atvykstančio iš tolimos kelionės Kalėdų Senelio. Atvykęs Kalėdų Senelis papasakojo apie savo nuotykių kelionę iš tolimo burtų krašto, papasakojo apie dovanas, kurias pakeliui išdalinęs geriesiems vaikams, kurių, tačiau, dar likę ir Wolverhamptone. Susirinkusiems vaikams Kalėdų Senis, pareiškė, kad dovanos nebus pigiai duodamos: kiekvienas, norįs jų gauti, turėsias atlikti kokį nors darbą — padėkluoti, padainuoti, papasakoti. Savanorių neturėjo. Trijų metų Ažulėlis pirmasis puobė Senelį, prašydamas sau ir savo broliui Bijūnėliui dovanų.

Mažiems išsiskirščius, sa' en susirinko suaugusieji šokiams. Sa'l en prigūžėjo tiek svečių, kiek niekad iki šiolei. Susirinko lietuviai, kurie niekad ankščiau nebuvo matyti, todėl nenuostabu, kad lietuvis anglų kalbino lietuviškai, o lietuviškaitė savo tautiečių kalbėjo anglų kalba, kol prie turtingo bufet' buvo išsiaiškinta.

Svečiai skirstėsi patenkinti, gerose nuotaikose, linkėdami vieni kitiems greito pasimatymo...

Kupriu Juozas

KALEDŲ EGLUTĖ VAIKAMS

Sausio 11 d., 17 val., Manchesterio Lietuvių Soc. Klube visiems Manchesterio ir apylinkės lietuvių vaikams ruošama Kalėdų eglutė kviečiami visi dideli ir mažai vaikučiai, drauge su tėveliais atvykti. Žada atėiti Kalėdų Senelis, su puikiais dovanomis ir kiekvieną apdovanoti.

Ruošia DBLS Manchesterio Apygardos Valdyba

BENDROS KŪČIOS LIETUVIŲ NAMUOSE

Svešti bendrasias Kūčias Lietuvių Namuose jau išgyvenusi tradicija. Kūčių vakarą ne tik namų gyventojai, bet ir skaitlingas londoniečių lietuvių būrys susirenka į Lietuvių Namus.

Šį kartą į bendrą Kūčių vakarienę susirinko gerokai per penkiasdešimt žmonių, pavienių ir su šeimomis. Lietuvių Namų virėjai, nesisigalėdami darbo, Kūčių stalą paruošė turtingai ir gražiai. Dalyviams tradiciniai lietuviški valgiai, priminė šio vakaro iškilmes, švestas Tėvynėje.

Kaip ir kiekvienais metais, taip ir perėitą Kūčių vakarą atitinkamą pamokslėlį ir sveikinimą pasakė Londono Lietuvių Parapijos klebonas kun. Matulaitis, MIC.

Mistiską nuotaiką, kurią kiekvienas lietuvis tą šventą vakarą pergyvena, šių Kūčių dalyviai įautė ir, lauždami aplo'kele, nuosirdžiai, su pakylia, viltinga ir rimta nuotaika, linkėjo vienas kitam laimės ir grįžimo ten, kur kiekvieno širdis trokšta.

NOTTINGHAMAS

Kalėdų antrąją dieną skyriaus valdyba surėngė vakais eglutę. Vaikų šventėje dalyvavo 35 vaikučiai. Gražiam nottinghamiečių lietuvių atžalynui pasirodė Kalėdų senelis (V. Melnikas) ir kiekvieną dalyvį apdovanojo saldainiais ir žaislais, o vyresniesiems, mokantiems skaityti, atnešė po gražią lietuvišką knygą. Kalėdų senelis pažaidė su vaikučiais ir palinkėjo laimingai sulaukti kitų Kalėdų.

MAŽŪJŲ SVENTĖ

Trečiąją Kalėdų dieną iš viso Londono rinkosi didesni ir mažesni vaikai Lietuvių Namuose susitikti su Kalėdų Seneliu. Šiais metais ypatingai skaitlingas būrys buvo jauno atžalyno, pralenkusio savo tėvus: jie, daugumoje, buvo britų piliečiai. „Tie, kurie dar perėitais metais neįveikė savo jėgomis vaikščioti, šiais metais pirmą kartą „savarankiškai“ dalyvavo eglutėje. Programai buvo ruošiamasi iš anksto: vyresnieji vaikai — skautai ir skautės — suvaidino kalėdinį vaizdelį, o p. Kalibatenis ir p. Nenortienas paruošta mergaičių šokėjų „trupė“ gražiai pašoko kelis šokius. Mažieji svečiai buvo pavaišinti saldumynais ir kakao.

DBLS pirmininkas, M. Bajorinas, susirinkusius vaikus ir tėvus pasveikino švenčių proga, palinkėdamas sveikatos ir šeimyninės laimės.

LIET. KLUBO NARIŲ SUSIRINKIMAS

Sausio mėn. 24 d. Lietuvių Namuose, 43, Holland Park, 16 val. Šaukiamas Lietuvių Klubo metinis narių susirinkimas. Klubo nariai kviečiami dalyvauti. Bus renkama nauja klubo valdyba. Pirmininkas

PRANESIMAS

Ryšium su įvykstančiomis Nottinghamo sausio 11 d. bažnytinėms iškilimėms, Nottinghamo skyriaus valdyba tą pačią dieną, 5 val. p.p. Lilac Str. lietuvių klube rengia susipažinimo pavūvį, į kurį kviečiami tolimųjų apylinkių ir vietos lietuviai. Požiūvyje bus linksma programa ir šokiai.

Skyriaus Valdyba

MANCHESTERIO LIETUVIŲ SOCIALINIO KLUBO METINIS NARIŲ SUSIRINKIMAS

Gruodžio 28 d. Manchesteryje įvyko Lietuvių Soc. Klubo narių visuotinis metinis susirinkimas, kuriame buvo apžvelgti 1952 metų antrojo pusmečio darbai. Išrinkta nauja valdyba ir nustatytos gairės sekantiems metams.

Iš klubo valdybos pirmininko L. Venckaus ir sekretoriaus J. Bendoriaus pranešimų, klubas gana sėmingai veikia. Turėta virš 800 svarų pajamų. Atlikta būtiniausių remontų surengta pramogų, linksma — vakarių. Užmegsti glaudūs santykiai su glasgoviečiais. Bibliotekos per 400 knygų, kuri vi papildoma naujais leidiniais.

Sporto klubui „Kovas“ paaukota 25 svarai, statomam paminkliniam kryžiui 20 svarų. Paaukota karaliaus Jurgio VI paminklo fondai 3 svarai. Nepamiršti ir sergantieji klubo nariai.

Klubas turi 171 narius. Nario mokestis sumažinamas iki 6 šil.

Išrinkta nauja klubo valdyba: Pirmininkas L. Venckus, vicepirm. A. Kuzmickas, sekretorius J. Bendorius, išdinininkas J. Muraška. Valdybos nariai:

K. Bačanskas, Banaitis, A. Jakimavičius, Kumeta, J. Navickas, Leks, V. Kupstys, P. Snelius ir J. Zemaits.

Revizijos komisija: A. Pakalnis, Paulauskas, Katliorius. Susirinkimas, klubo valdybai pasiūlius, išrinko J. Murašką ir P. Puodžiūną garbės nariais, kaip nenuilstančius ir uolius darbuotojus per 35 metus. Jų dėka ir dabartinis klubas išaugo į gražų lietuviškos židini.

Susirinkimą gražiai pravedė Dainauskas ir sekretoriavo Katliorius.

J. Šiaučiulis

DERBY

Derby skyrius pirmą Kalėdų dieną suruošė pobūvį — eglutę. Skyriaus pirmininkas K. Vaitkevičius pasveikino susirinkusius. Kalėdų senelis atvykęs iš „Lietuvos“ atnešė mūsų mažiems dovanėlių. Labai liūdna, kad ne visi tėvai atvedė savo vaikučius į tą brangią šventę, kurios oficialioji dalis buvo skirta mažiems lietuviams.

Kalėdų senelis nepamiršo ir suaugusių. Skyriaus valdybos nariai gavo jumoristines simbolines dovanėles. Vaisės buvo pajavairintos dainomis ir vienkartine jumorio „gazietu“, kurios redaktorius nepavyko išaiškinti. Buvo padaryta nuotrauka „auklėjamajam“ reikšmė... Kaip už gražų ir kultūringą vaišių pravedimą padėka poniai S. Zinkevičienei ir „stalo maršalkai“

V. Strakščiū

ATSARGIAU SU PASAKOMIS

(Pastabos dėl J. Kuzmionio straipsnio „Tautinis auklėjimas ir pasakos“)

J. Kuzmionis gal' pagalvoti, kad aš tyčia pradėjau ieškoti priekabių. Užtikrinu, kad jokių sąskaitų su J. K. nesuveidinėjau, nes... jo visai nepažįstu! Jei mudu „susikertam“ kai kur tai gal tik todėl, kad abiems rūpi tie patys klausimai, bet bandom juos spręsti skirtingu būdu.

J.K. labai idealizuoja pasaką ir jų auklėjamąją įtaką. Man tas sukelia kai kurių abejonių ir štai kodėl. Prisimenu ilgus vakarus Lietuvoj, kada į mūsų namus atėidavo artimesnieji kaimynai ir sekdavo pasakas. Tai buvo ilgos pasakos apie plėšikus, vaiduoklius, dvasias, velnius ir jų išdaigas, slobinus... O ir kaip buvo įdomu! Idomiau negu com'us skaityti!

Be to... pastalė kojų laikyti nedrįsdavau: sėdėdavau ant suolo, kojas surietęs po šalm. Be balanos į tamsų kambarį ar koridorių nedrįsdavau įeiti, o sutemus — krūmą didė-

BRANGUS „BR. LIETUVIO“ REDAKTORIAU,

Nustebau gavęs „Br. Lietuvio“ Nr. 47. Nė nežinau, kam už tai turiu būti dėkingas. Esu ligonis. Jau ilgesnį laiką guliu sanatorijoje. Dar nesu tiek sustiprėjęs, kad galėčiau užsidirbti ir patį užsimokėti už laikraštį, todėl prašau nurodyti man tą geradarį, kuris man prisūtė Jūsų redaguojamą laikraštį, kad galėčiau jam nors žodžiu padėkoti, nes tik tas supras ką reiškia savas spausdinatas žodis, kuris yra atskirtas nuo sveikųjų ir nepajėgūs įsigyti lietuviškos knygos, nei laikraščio. Jei šis geradaris neatsilieptų, tepriima jis per šį laikraštį mano lietuvišką aciū!

St. M-kas, Sandsjoevaegen 30, Bodafors. Sweden.

„SVEIKINIMAS IS KANADOS

Naujų Metu proga priimkite mūsų nuosirdžiausiu linkėjimus iš Kanados „Britanijos Lietuvių“ skaitytojų pirmo numerio ir jį skaitysimės toliau, nes jis mums labai patinka dėl savo neutralumo. Linkime „Br. Lietuviui“ ir 1953 m. eiti ta pačia vaga.

Jūs J. Čižiskas

Gerb. Redaktoriau

Gyvenu vienas tarp anglų ir trejus metus negirdėjau ir neskaityčiau lietuviško žodžio. Tik pripuolamai patekęs į Londoną, į Lietuvių Namus, užsisakiau Jūsų laikraštį perėitai rudenį. „Er. Lietuvis“ mane laukė visus metus ir jis buvo vienintelis mano draugas. Dabar aš su juo niekad nebesiskirsiu, nes tik jis man suteikia lietuviškos šilumos čia, tremtyje, vienišam gyvenant.

Su pagarba B. Juodaitis

DIDŽIAI GERB. REDAKTORIAU,

Siusdamas su šiuo laišku 2 svarus „Br. Lietuviui“ prenumeratai, maloniai sveikinu Jus su Naujaisiais Metais ir linkiu visokiariopos sėkmės. Likusius 5 šilingus prašau persiūsti „Vasario 16“ gimnazijai, Vokietijoje.

Jūs J. Kernavickas

„Linkiu linksmai švesti Kalėdas ir daug laimės naujais 1953 m. Jūs ten arčiau Anglijoje begyveną bandykite rautis po geležinės uždangos pamatus, o mes iš toliau padėsime. Mat, įsibėgėjęs, didesnė jėga“

V. Paulionis, Kanada.

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

K. Vaiteris

VLIKO IR VYKDOMOSIOS TARYBOS SVENTINIAI LINKEJIMAI

Po visą pasaulį išsiblaškiusius tautiečius sveikiname sulaukus Kalėdų švenčių ir Naujųjų Metų, linkėdami nelengvame gyvenimo kely ištvėrmės ir ryžtingumo. Saugokime ir branginkime tai, ką esame paveldėję iš savo tėvų: savąją kalbą, papročius, tautines tradicijas, išlaikykime visur gyvą senąją lietuvišką dvasią. Kituose lietuviuose matykime savo tikrus brolius, visi gyvenkime vienybėje ir sutarime, visuomet prieš akis turėdami Sibiro išstrėnime ir pavergtoje Tėvų žemėje savo kenčiančius brolius, kurių Tėvynės laisvei dedamos aukos yra nepalyginti didesnės už visus mūsų nepriekius ir nepasisekimus.

Tačiau neuženka Tėvynę ir laisvę tik mylėti: už jas reikia ir kovoti. VLİKas ir jo Vykdomoji Taryba, kiek tai nuo jų priklauso, iš savo pusės daro visa, kad toji kova būtų juo sėkmingesnė. Tikėkite, jog anksčiau ar vėliau, bet vieną dieną tikrai ir vėl galėsime visi laisvai grįžti į išlaisvintą brangiąją Lietuvą.

EISENHOVERIO ATSAKYMAS VLIKUI

Vlikas į savo pasiūtą gen. Eisenhoweriui išrinkimo naujuoju JAV prezidentu proga telegramą yra gavęs tokio turinio atsakymą: Office of Dwight D. Eisenhower

Commodore Hotel
New York 17, N. Y.
1952 m. gruodžio 3 d.

GERBIAMIEJI:

Ką tik prieš išvykdamas į kelionę, generolas Eisenhoweris mane paprašė Jums padėkoti už Jūsų malonią lapkričio 11 d. telegramą. Aš esu tikras, kad Jūs suprasite, jog tiktai dėl susidėjusių įvykių ir dėl iš viso pasaulio kampu gaunamo nepaprastai didelio korespondencijos kiekio Jums atsakymas negalėjo būti pasiuostas anksčiau.

Daugybė širdingų sveikinimų, kuriuos Generolas yra gavęs, yra tikras jam padrąsinimo šaltinis. Jis gerai supranta Jūsų susirūpinimą ir jį didžiai vertina.

Jūsų

(pas.) Edward J. Green,
Personal Assistant.

TRADICINIAI LINKEJIMAI 1953 METAMS

VLIKUI — baigti pasitarimus ir pradėti įgyvendinti nutarimus.

Diplomatijos Sefui — iš visų žodžių išbaupti žodį „pasitarimai“.

Mr. M. Bajoriui, D. Britanijos Lietuvos Sąjungos pirmininkui, Lietuvos Namų B-vės pirmininkui, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkui, Baltų Komiteto pirmininkui, Lietuvos atstovui Koordinaciniam Komitete, Bendrijos leidyklos pirmininkui, buv. redakcinės kolegijos pirmininkui, Lietuvos Žurnalų sąjungos D. Britanijos skyriaus garbės teismo pirmininkui, Perkenson firmos algų skyriaus vedėjui, Care siuntinių įgaliotiniui D. Britanijoje, linkime 1953 metais pasidaryti LRS ir VLIKo pirmininku šitame krašte.

DBLS Centro Valdybos nariams — vasario mėn. išvykti pėstiems su kalėdiniais sveikinimais, kad sutaptų pašto išlaidas ir kad nariai sveikinimus gautų prieš šventes.

Mr. Varkalai, pasitraukiamas iš DBLS pirmininku, pasitraukusiam iš PLB pirmininku, šiais metais pasitraukti ir iš vaikų vežimėlių fabrikančio pareigų.

DBLS Centro Valdybos sekretoriui — pradėjus posėdžių protokoluose žymėti atskira nuomone, šiais metais rašyti tik s a v o nuomonę

Kun. Kazlauskui, DBLS Centro Valdybos švietimo vadovui, — nesiriboti vien vaikų krikščionimis, bet pasirūpinti ir jų švietimu.

Mr. Inž. Baubliliui, — sėkmingai gavus pritarimą Milano konferencijoje priimti Lietuvos Socialdemokratų partiją ir Lietuvos Socialistų partiją, šiais metais su maldininkais nuvykti į Romą ir gauti iš Popiežiaus palaiminimą už nuopelnus krikščionybėje

Mr. Prof. Žymantui — našiai ir produktingai suorganizuavus LRS ir Liberalų partiją, liautis verbuoti naujus narius ir bepartvių žymantię partiją.

Mr. F. Neveravičiui, „Santarvės“ redaktoriui, — sėkmingai išplatinus leidinį, dar sėkmingiau surinkti hafekronų.

Mr. Pulk. Vidugiriui, Europos LRS pirmininkui, — užmegsti ryšius su socialdemokratais ir įvykdyti LRS perversmą.

Mr. Barėniui — liautis bendradarbiaus „Britanijos Lietuvių“ ir pradėti rašyti Europos Lietuvių Laikraštį „Britanijos Lietuvių“.

„Britanijos Lietuvių“ korespondentams — žinias iš mūsų gyvenimo siųsti kitiems laikraščiams, kad iš ten galėtų persispauzdinti „Britanijos Lietuvių“.

Mr. Juozui Senkui — nelosti „preferanso tamsoje“ rytų Londone.

Mr. Krikštolačiui — per televiziją Dr. Valteriui parodyti šeimos idilę.

KALMUKAS - „LIETUVOS SPAUDOS ATSTOVAS“

VILIJUS VANAGAS

(Spec. „Br. Lietuvio“ korespondento Austrijoje)

Viena, 1952 m. gruodžio 25 d. I Vienos Pasaulinį Taikos Kongresą atvyko ir sovietiniai laikraštinkai, stebėti kongreso nutarimų... Tos sovietų laikraštinkų ekipos viršininkas, draugas Kotov, „sekretoriavo“ Taikos kongrese.

Gruodžio 25 d. šiaip taip pavyko susitikti su „žurnalistu“, atvykusiu iš Vilniaus ir atstovavusiu Kongrese Lietuvai. Jau iš pat pirmo žvilgsnio pastebėjau, kad jis toks „lietuvis“, kaip aš indėnas: trumpa bulbės nosis, rūdaplaukis, kraivomis kojomis — kalmukas, robotas, pakirtas Maskvos MD kongrese „atsitautai“ Lietuvos spauda.

Suprantaa, kad, sužinojęs jo „kilme“, užkalbinau lietuviškai, pasisakydamas, kad esu „Br. Lietuvio“ korespondentu ir paprašiau, jo atsakyti į kelis mano kuklius klausimus. Deja, lietuviškai mudu nesuskalbėjomė. Tada prabilau „plačiosios tėvynės“ kalba ir „lietuvis“ teikėsi nors ir ne į visus mano klausimus „tinkamai“ atsakyti. Po trumpos įžangės, kai prie mūsų prisijungė ir keli kitių kraštų laikraštinkai, kalbėjomes vokiškai.

— Na, sakykite, drauge, kaip ten šiais metais Vilniuje lietuvių švenčia Kalėdas? —

— Pas mus, Vilniuje, kasmet darbo žmonės linksmai ir turtingai švenčia Naujųjų Metų šventę... (Apie Kalėdas nepasakė nė žodėlio, matyt, bijodamas šį žodį išstarti, o gal, k gera, iš viso jis pirmą kartą šitoki žodį girdėjęs). — Bet šiais metais, — tęsė „lietuvis“ pasakojimą, Vilniuje ypatingai iškilmingai bus švenčiami Naujieji metai, kaip tik supuola su Pasauliniu Taikos Kongresu čia, Vienoje...

— O ką šv. Mikalojus atneša vaikams dovanų? — juokais paklausė Kongreso stebėtojas, buvęs Klaipėdos krašto vokiečiai. Kalmukas kurį laiką nesužadėdė, ko jo klausiamą ir tik po paaiškinimo atsakė:

— Tarybinės Lietuvos vaikams nereikalingi jokie fantastiški Mikalojai. Jais rūpinasi komunistų partija ir pats Stalinas asmeniškai, kad vaikams šventės būtų linksmos. Vaikai gauna saldainių ir puikių knygų, o „Dieduška Maroz“ (Senelis — šaltis) šiemet visiems atneša po gražią atvirutę su Tarkos Karvelio atvaizdu...

— O Vilniau bažnyčiose ar per Kalėdas atdaros? Ar lietuvių gali laisvai melstis prie Aušros Vartų? —

— Visos bažnyčios pagal žmonių pageidavimus yra atdaros. Kas nori gali melstis bažnyčiose ir Aušros Vartuose...

— Vakaruose kalbama, kad Vilniuje bažnyčios uždarytos? Jei taip, tai kiek jų t eunžrydarfa bh ufraou tai kiek jų t eždaryta? —

— Tiek kiek darbo žmės padavė... Statistikos nenumačiau reikalo pasimti, — nepatenkintas atsakė ruselis.

Apie Kalėdas kalbant, prie mūsų būrelio prisijungė dar keleta kitų kraštų laikraštinkų ir visiems

girdint paklausiau „Lietuvos spaudos atstovo“:

— Vakaruose teberašoma apie lietuvių irėnimus iš Lietuvos ir kitas sovietinės respublikas, ypač į Archangelos sritį? —

— Ničėvo nieznaju... Eto lož... šį kartą jis rusiškai man atsakė susinervinęs. Bet tuojau pat pridūrė:

— Pas mus, Sovietų Sąjungoje, žmonės laisvai gyventi ten, kur jie nori. Visur gauna darbo ir duonos. Pas mus nėra kolonijų ir elgetų, kaip JAV valstybėse...

— Žinau, labai gerai žinau, kad „rojuje“ nėra nei elgetų, nei deportacijų, nes prieš du metus esu pats grįžęs iš Sibiro „ITL“ lagerio, kur už 14 darbo valandų gaudavau 500 gramų duonos „paiką“, — įstėrėp vokiečių laikraštinkas, laimingai grįžęs iš Sibiro ir čia pat vokiškai ėmė pasakoti susirinkusiems apie gyvenimą Sovietų Sąjungos lageriuose.

„Lietuvos spaudos atstovu“ darėsi nejučiau ir jis, kaip ir paprastai tokiais atvejais bolševikų agentai pasiegia, pasakė:

— Da, da, mes žinome, kokie jūs demokratai. Atėjęje į Taikos Kongresą, o pasirodo esate dalyžy lapės — fašistai! Tokiems ir vieta Sibiro lageriai. — Jis apsisuko ir minkštai, švairiais salės kilimais nuskubėjo durų link. Abejoju, ar man dar pavyks šį „Lietuvos atstovą“ susitikti ir pasikalbėti apie Tarybinės Lietuvos reikalus, o klausimų, klausimėlių, taip ir knie-di visa virtinė. Niėko nepadarysi — aikos Kongrese — laisvė. Jis galėjo nueiti... Tiesa pasakius, jis privalėjo nueiti, jei norėjo grįžti į „rojų“...

Vilijus Vanagas

GYVENIMO LIETUVOJE NUOTRUPOS

„Vyresnio amžiaus vokiečių, prisimindama savo gyvenimą Lietuvoje kur ji išbuvusi nuo 1947 iki 1951 m., tarp kitko, pasakoja:

„Laisvas“ Lietuvos ūkininkų Kolchozinimas.

Ūkininkas, turįs didesnį ūkį, jei bandydavo pasisamdyti darbininką, tuojau buvo a pšaukiamas liaudies priešiu. Bet tai buvo tik iš valdžios pusės, ir ūkininkai vis tiek stengdavosi gauti darbo jėgą, kad galėtų tinkamai žemę įdirbti, nes rudeniui atėjus, turėdavo atiduoti labai didelę duoklę valstybei. Duoklė buvo nustatoma pagal ūkio dydį ir ūkininkas negalėjo aiškintis nepajėgus prievolės atlikti dėl to, kad negalėjo turėti samdomos darbo jėgos. Į tai jis gaudavo trumpą atsakymą: „Jei ūkis per didelis, pats negali jo apdirbti, atiduok kitiems arba stok į kolchozą“. Ūkininkai talkindavo vieni kitiems ir gaudė bet kurią pasitaikiusią darbo jėgą. Tačiau ir tai jų neišgelbėjo, nes prievolės, nežūrint koks buvo derlius, vis būdavo didinamos ir vis atsiradavo naujų priespaudos priemonių. Apėdavo dideliais mokesčiais, valstybinėmis paskolomis, kurių niekas dar nėra gavęs atgal, ir kitaip buvo spaudžiamas. Pav. pačios darbuotės laiku atėdavo įsakymas atvykti su arkliais ir tų arklių geležinkelio stotį, esą atvykę vagonai su sėkliniais grūdais ir reikia juos patušinti, o grūdai vėliau būsį dalinami ūkininkams. Atvažiuoja ir kartais išlaukia vieną ar dvi dienas, o jokių vagonų su grūdais neatina.

Arba vėl: ūkininkui nustatoma iš miško išvežti tam tikras kiekius malkų. Norėdamas greičiau atlikti, ūkininkas veža dieną ir naktį, o kai norma baigia, gauna pranešimą, jog turį dar daugiau išvežti, nes įvykusi klaida. Nei priešintis, nei pasiskųdai negali, be to, jam dar lyg pasityčiojant, pareiškiamą, jog turįs džiaugtis, kad jam norma padidinta, nes už tai valdžia sumokanti, ir jis galįs gerai uždirbti. Gi dirbant nuo saulėtekio iki tamsos su dviem arkliais ir dar kam nors podedant, gaudavo 10 — 12 rublių, kurių ir degtinės

buteliui neužtekdavo, kaip ūkininkai patys karčiai pašėpdavo.

Todėl savarankiškį ūkininkai nepajėgdavo išsilaikyti ir, jei aplėdžiant Lietuvą, kaimas, kur ji gyvenė, buvo jau „laisvai“ įsijungęs į kolchozinę sistemą.

Nuolatinis „Amerikos Balsas“ klausytojas

SKELBIMAI

PRAŠAU TOLERANCIJOS
1952 m., gruodžio mėn. 24 d., 10 val., Harrogate teisėtai vedžiau Miss'Elen Evlshig. Ta proga prašau tolerancijos:

a) Nenurašyti manęs į Tautos nuostolius,
b) Neplaikyti Tautos išdaviku ir
c) Nepavėdžiuoti bronzinėm bei komikėm, nes ir ji tave, BL gerbia kaip savo artimą.

Jonas Belevičius

Andrius Mačiulis ieško pauseserės — LYDIOS ENILYTES, gyvenančios Anglijoje. Rašyti šiuo adresu: A. Mačiulis, 10 Abbot Ave, Toronto, Ont. Canada.

Reikalingas NIDOS spaustuvei lietuviš mokynys. Pirmenybė jaunam 16 — 18 metų raštingam jaunuoliui. Rašyti: NIDOS spaustuves vedėjui, 43, Holland Park, London, W. 11.

THE LITHUANIAN WEEKLY
EUROPOS
LIETUVIŲ SAVAITRASTIS
Britanijos
LIETUVIS

Red. Br. Dauneris. Redakcijos ir Administracijos adresas: 43, Holland Park, London, W.11. Telf. PARK 9699.
Redakcija rastus taiso ir trumpina savo nuozūra.
Prenumeratos kaina: metams — 35 sl., 6 mėn. — 20 sl., 3 mėn. — 12 sl. Užsienyje metams — 6 doleriai.
Skelbimai: spaudos cilute arba jos vieta — 1 sl.
Adreso pakeitimas — 1 sl.
Spausdina NIDOS spaustuve, 3, Southern Row, London, W.10

SPORTAS

Veda V. Steponavičius

„KOVAS“ ANGLIJOS PIRMENYBĖSE

1952 m. gruodžio mėn. 18 d. „Kovas“ antrą kartą susitiko su Manchesterio YMCA III-čia k-da. Kaip ir pirmą kartą, koviečiai lengvai laimėjo rezultatu 62 : 30; nors pirmame kėlinyje, kuris baigėsi 18:12, priešininkas parodė didelį pasipriešinimą. Žaidė ir taškus pelnė: Puzinas — 25, Virbyla 11, Aleknavičius — 10, Butkus — 8, Narbutas — 8.

Gruodžio mėn 20 d. „Kovas“ pirmą kartą pralaimėjo per 7 rungtynes. Žaista su Manchesterio YMCA I-ma k-da. Iki pirmo kėlinio vidurio abi k-dos žaidė labai rezultariai ir dešimtoje minutėje rezultatas buvo 12:12, bet jėgas naujas „Kovo“ pakaitas atleido ir YMCA baigia pirmą kėlinį 31:18 savo naudai. Antrame kėlinyje, koviečiai nors ir neleidami YMCA'į padidinti persvaros nepajėgia išlyginti rezultato ir tik paskutinėse 5-kiose minutėse perimama iniciatyva į savo rankas, bet deja, truputį pervėlai ir rungtynės pralaimimos rezultatu 50:54. Tai turėtų būti gera pamoka koviečiams.

Žaidė ir taškus pelnė: Dambauskas — 17, Puzinas — 12, Butkus — 9, Tamoliūnas — 4, Baleiša — 3, Stabačinskas — 2, Narbutas — 2, Aleknavičius — 1, Virbyla — 0.

Nežiūrint šio pralaimėjimo, „Kovas“ tebėra geroje padėtyje laimėti Manchesterio Apygardos meisterio vardą ir vėliau susitikti su kitų apygardų nugalėtojais dėl Anglijos meisterio vardo.

Reikia manyti, jog antrame susitikime su ta pačia k-da, koviečiai nebekadrys klaidos ir laimės užtikrintai. Tačiau iki susitikimų su kitų apygardų nugalėtojais, rimtesnio prieso nebebus.

SPAUDOS BALIUS

Tradicinis D. Britanijoje lietuviškos spaudos BALIUS įvyks sausio mėn. 31 d., Londone, Lietuvių Namuose. Stadikiui užsakovis iš anksto. Provincijos svečiams parūpinama nakvynė.

Spaudos rėmėjai, bendradarbiai ir spaudos platintojai maloniai kviečiami dalyvauti.

KNYGOS IR PERIODIKA

KALENDORIAUS REIKALU

„Bendrijos“ leidžiamas kišeninis kalendorius dėl techniškių kliūčių šėisįs po trijų savaitių. Visiems, kurie jo yra prašę, šis kalendorius bus pasiūstas, kai tik administracija jį gaus.

Be DLBS platinamų knygų, pas D. Daunoraitę galima guti šias vertingas lietuvių knygas:

Pažaraitės NUSIDĖJĖLE — 8sl.
J. Savickio SVENTOJI LIETUVA — 23 sl.

R. Spalio BERNIUKO NUOTYKIAI — 40 sl.
Prof. M. Biržiškos LIET. TAUTOS KELIAS — 21 sl.

R. Spalio DIDŽIOSIOS ATGAILOS — 25 sl.
Petruičio KAIPIE MUS SUŠAUDE — 9 sl.

Be to, įmokėję 40 sl., bus įrašyti į KUDIRKOS RASTŲ garbės prenumeratorių, kurie bus išleisti vienoje knygoje, kietuose, drobės aparuose. Atspausdinus, ši knyga kaštuos žymiai brangiau.

Priimama DIRVOS, LIETUVIŲ DIENU, TEVIŠKES ZIBURIU, AUSTRALIJOS LIETUVIŲ ir kit. periodinės spaudos prenumerata.

Paina 22

Dar kelias dienas galima užsakyti LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJĄ

Rašyti: Dainora Daunoraitė, 49, Thornton Ave., London, W.4.

DLBS Lowtono skyriaus narį, Bronių Rimeikį ir panelę Norma Reecz, sukūrusius šeimos židinį, sveikina ir linki laimingo gyvenimo.

Skyriaus Valdyba ir nariai

SUBATVAKARIO SOKIAI

Sausio 17 d., šeštadienį, 7 val. vakare Lietuvių Namuose ruošiamas linksmas subatvakaris. Įėjimas nemokamas. Groja J. Kulvietis.

MOTERS GROŽIS PER STIKLELĮ ...